



## De taakverdeling thuis

*Gezinnen in Vlaanderen over wie welke gezinstaken op zich neemt en hoe tevreden ze zijn met de verdeling van de gezinstaken.*

*Auteur: Veerle Audenaert (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)*

### 1 INLEIDING

Uit de resultaten van de eerste gezinsenquête in 2016 bleek dat een vijfde tot een derde van de respondenten aangeeft de zorgtaken gelijk te verdelen tussen beide partners, en dat vrouwen een groter aandeel van de zorgtaken voor hun rekening nemen (Audenaert, 2018). De genderkloof in de verdeling van de gezinstaken (zowel de zorg voor de kinderen als het huishoudelijke werk) is persistent, ook in Vlaanderen, maar dit is geen nieuwe informatie (Glorieux e.a., 2015, 2016, van Tienoven e.a. (2021). Uit het [Gender Equality Index 2022 Rapport](#) (EIGE, 2012)<sup>1</sup> blijkt bovendien dat België niet zo hard vooruitgaat als zou mogen op het gebied van gendergelijkheid en zelfs achteruitgaat op de indicator 'tijd'. Met een score van 74,2 op 100 voor de Gender Equality Index staat België momenteel op de 8<sup>ste</sup> plaats in de EU. België scoort wel 5,6 punten meer dan het gemiddelde in de EU (sinds 2010 is de score van België gestegen met 4,9 punten), maar de vooruitgang is – vergeleken met anderen EU-landen beperkt. Daardoor is België sindsdien drie plaatsen gezakt in de ranking. Reden voor deze beperkte vooruitgang is een daling op de 'tijdsdimensie' van de Gender Equality index (- 5,0 punten). Op deze dimensie is België gezakt van de 7e naar de 11e plaats. Deze daling is te wijten aan hogere niveaus van genderongelijkheid in sociale en zorgactiviteiten (respectievelijk – 6,2 en – 3,7 punten). Dit geeft aan dat er nog wat werk aan de winkel is wat betreft een gelijke verdeling van gezinstaken.

Heeft het vele thuiswerken tijdens de COVID-19-pandemie dan geen zoden aan de dijk gebracht? Thuiswerken moet toch helpen om de combinatie gezin en werk te verlichten, zo wordt wel geopperd. Op maandag 8 november 2021 kopte De gazet van Antwerpen echter: 'Coronacrisis heeft (bijna) niets veranderd aan taakverdeling in huishouden'. Uit onderzoek van de VUB bij 473 respondenten in de periode maart/mei 2020, bleek immers dat hoewel mannen tijdens de lockdown gemiddeld vier uur langer thuis waren, ze in die periode

---

<sup>1</sup> [Belgium | Index | 2022 | Gender Equality Index | European Institute for Gender Equality \(europa.eu\)](#)

maar 2 uur en 48 minuten per dag bezig waren met het huishouden. Dat is welgeteld zes minuten meer dan in 2013 toen Statbel onze tijdsbesteding onder de loep nam. Er is dus verbazend weinig veranderd (van Tienoven e.a., 2021). Onderzoek in Nederland kwam tot gelijkaardige zorgelijke bevindingen. Vaders zijn er wel wat meer gaan bijdragen aan de zorg voor de kinderen en het huishouden, maar de verdeling blijft ongelijk. En door de veranderde werksituatie hebben moeders hun werkdagen ‘meer’ aangepast dan vaders en werken ze vaker dan vaders in de avonden en de weekenden. Moeders leveren sterk in op de vrije tijd, ervaren meer werkdruk, en geven aan meer moeite te hebben met de balans tussen werk en privé dan vaders (Yerkes e.a., 2020). Op basis van deze onderzoeken kunnen we eerder verwachten dat de pandemie vrouwen terug in een meer ongelijke taakverdeling heeft geduwd.

In deze bijdrage gaan we na hoe anno 2021 binnen gezinnen in Vlaanderen wordt omgegaan met het pakket gezinstaken dat op tafel ligt. We keken voornamelijk naar zorgtaken en huishoudtaken. In de literatuur werd lang gesuggereerd om de verschillende soorten gezinstaken te onderscheiden, zowel theoretisch, als analytisch (Coltrane, 2000, 2009). Huishoudelijk werk en zorgtaken vormden beiden ook lang een apart onderzoeksdomein. Opvoedtaken worden dan weer zelden meegenomen in de verdeling van gezinstaken. Meer recent wordt in de vakliteratuur ook gesuggereerd om het concept verantwoordelijkheden van ouders (‘parental responsibilities’) als dusdanig apart op te nemen in onderzoek (Doucet, 2015). Daarbij wordt gesteld dat ouder zijn meer omvat dan tijdsbesteding en het opnemen van specifieke zorgtaken, maar dat het ook een ‘state of mind’ betreft, of het ‘opmerken dat behoeften van gezinsleden niet zijn ingevuld’ en het ‘opnemen van de verantwoordelijkheid om te verzekeren dat er tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van de gezinsleden’ en dergelijke meer. Deze verantwoordelijkheden brengen een zekere *mentale ‘workload’* met zich mee. Voorgaand onderzoek aan de hand van focusgroepen van EIGE (2020) wijst immers uit dat de ‘mentale belasting’ van het organiseren van geëxternaliseerde zorg (we denken bv. aan de opvang van de kinderen, vakantiecampen, hobby’s e.d., maar ook het inhuren van zorg voor hulpbehoevende familieleden) wordt gedragen door vrouwen. Verscheidene deelnemers aan de focusgroepen waren het erover eens dat de verantwoordelijkheid voor het identificeren, selecteren en organiseren van externe diensten over het algemeen wordt gedeeld door gezinsleden. Uit de verdiepende discussie bleek echter dat de coördinatie van externe zorgdiensten sterk gendergebonden lijkt te zijn, waarbij mannen toegeven dat de mentale belasting van het organiseren van zorg (plannen, budgetteren en plannen van zorg- en huishoudtaken) meestal door vrouwen wordt gedragen. Over het algemeen werden de vaardigheden en efficiëntie van vrouwen door zowel vrouwen als mannen genoemd als redenen voor deze verdeling van verantwoordelijkheden (EIGE, 2020, p. 55). Hoewel het onderzoek van EIGE voornamelijk focuste op ‘het uitbesteden van diensten zoals (medische) zorg en schoonmaak’, geldt deze mentale workload o.i. ook voor een hele resem aan in het gezin op te nemen taken zoals bv. het opvolgen van schoolwerk en het aankopen van kledij en schoolmateriaal. In de gezinsenquête kijken we om deze reden ook naar een aantal meer ‘onzichtbare’ zorgtaken die een indicatie geven van deze *ouderlijke verantwoordelijkheden*.

Hoeveel tijd ouders precies besteden aan hun kinderen en de huishoudelijke taken wordt elders in Vlaanderen uitvoerig bestudeerd in het tijdsbestedingsonderzoek van de onderzoeksgroep TOR (Tempus Omnia Revelat) aan de VUB. Waar wenselijk verwijzen we dan ook naar bevindingen uit deze studie. We wilden net als in 2016 dieper ingaan op het aspect ‘beleving’. We vroegen daarom voor een uitgebreid aantal *zorgtaken* welke worden opgenomen door moeders en vaders, en hoe ze deze taakverdeling ervaren. Naast de zorgtaken, komt – anders dan in 2021 waar huishoudelijk werk niet uitgebreid werd bevraagd - ook de verdeling van de *huishoudelijke taken* ruim aan bod, net als de *klussen en onderhoud van tuin en woning*. We peilden ook naar het krijgen van hulp en gebruik van betaalde hulp bij de opvang en de zorg voor de kinderen en naar het gebruik van huishoudhulp. Voor deze resultaten verwijzen we naar het rapport kinderopvang en hulp in het huishouden (Audenaert, 2023).

## Leeswijzer

We beperken ons in deze bijdrage tot een, weliswaar uitvoerige, schets van hoe gezinnen in Vlaanderen anno 2021 gezinstaken verdelen tussen beide partners en de tevredenheid met de verdeling van de gezinstaken. De percentages zijn gewogen percentages zodat ze representatief zijn voor de populatie gezinnen in het Vlaamse Gewest met minstens één kind jonger dan 25 jaar, zoals gekend in het Rijksregister, voor de kenmerken geslacht, leeftijd, gezinstype en herkomst. Bij de gewogen percentages geven we – ter informatie – ook telkens het aantal respondenten (niet gewogen n) mee waarop de percentages zijn berekend. Anders dan in de vorige editie van de gezinsenquête hebben we ook gezinnen bevroegd wiens kind niet (langer) officieel inwoont<sup>2</sup>. Op deze manier konden we gescheiden ouders wiens kind(eren) officieel bij de ex-partner is/zijn gedomicilieerd, beter insluiten in de gezinsenquête. Ook andere ouders wiens kinderen jonger dan 25 jaar niet (langer) officieel inwonen, worden nu meegenomen in de gezinsenquête, waaronder een deel alleenstaanden en legenestgezinnen. Zo slagen we er in om een beter beeld van gezinnen in Vlaanderen te geven. Voor een overzicht van de deelnemers aan de gezinsenquête verwijzen we naar [Wie nam in 2021 deel aan de gezinsenquête?](#) (Audenaert, 2022). Meer informatie over de gewijzigde onderzoeksopzet is ook te vinden in het [methodologisch rapport](#) (Audenaert, 2022).

Betekenisvolle verbanden tussen twee kenmerken werden veelal getoetst aan de hand van de Pearson Chi-kwadraattoets. Indien de gebruikte toets hiervan afwijkt, wordt dit telkens duidelijk weergegeven. Multivariate verbanden tussen variabelen werden in deze bijdrage getoetst in een variantieanalyse met bijhorende F-test en Tukey-Kramer post-hoc testen voor meervoudige vergelijkingen. Het niveau van significantie wordt weergegeven met \*  $p < 0,05$ ; \*\*  $p < 0,01$ ; en \*\*\*  $p < 0,001$  of n.s. (niet significant). We bekijken telkens of er een samenhang is met geslacht, leeftijd, herkomst en het opleidingsniveau van de respondent. Dit vullen we, waar wenselijk, aan met relevante achtergrondkenmerken. Omdat de gegevens werden verzameld tijdens één enkel befragingsmoment en we ons in deze bijdrage hoofdzakelijk beperken tot een bivariate beschrijving, kunnen we geen uitspraken doen over oorzakelijke verbanden tussen kenmerken van respondenten.

De verbeterde steekproef laat toe om een aantal onderzoeksvragen uit 2016 te hernemen en betere parameters te schatten. Daar voegen we enkele vragen aan toe. Bovenal willen we, met deze tweede editie van de gezinsenquête, immers ook nagaan welke trends er te bespeuren zijn tussen 2016 en 2021. We geven - waar mogelijk - een vergelijking met de resultaten uit 2016 mee, met dien verstande dus dat eventuele verschillen tussen 2016 en 2021 ook kunnen te wijten zijn aan het verschil in steekproeftrekken. Dit wordt telkens aangegeven. Daarnaast geeft de bijzondere periode waarin de gezinsenquête werd afgenomen, maart-april 2021, een bepaalde kleur aan de resultaten. Het was een periode waarin de vaccinatiecampagne voor de meest kwetsbaren reeds was opgestart en vaccinatie voor de hele bevolking in het vooruitzicht lag, maar waarin omwille van de opnieuw toenemende besmettingscijfers en ziekenhuisopnames een hele reeks van vrijheidsbeperkende maatregelen (opnieuw) werden ingevoerd, waaronder de sluiting van niet-medische contactberoepen, verplicht thuiswerken, winkelen op afspraak, een verlenging van de Paasvakantie (Paaspauze) en een beperking op vrijetijdsactiviteiten. Ook het aantal contactpersonen, zowel binnenhuis als buitenshuis, ging opnieuw van tien naar vier<sup>3</sup>.

Centraal in de gezinsenquête is het perspectief van de respondenten zelf: We vroegen in 2021 opnieuw wie instaat voor een aantal zorgtaken, en voegden daar een rits andere gezinstaken aan toe waaronder veel taken die te maken hebben met het ‘managen’ van de zorg. Daarnaast peilden we ook naar de verdeling van het huishoudelijke werk en de klussen en het onderhoud van huis en tuin. Net als in 2016 peilden we naar de tevredenheid met de taakverdeling thuis en wat men liever anders had gezien in die taakverdeling.

---

<sup>2</sup> Een eerste gezinsenquête werd afgenomen in het voorjaar van 2016 bij gezinnen met een officieel inwonend kind jonger dan 25 jaar.

<sup>3</sup> [Nieuwsbrieven Coronavirus COVID-19 \(info-coronavirus.be\)](#)

De vragen waarop we in deze bijdrage een antwoord willen geven zijn: Hoe verdelen ouders anno 2021 de gezinstaken? Zijn er relevante patronen te onderscheiden in wie welke gezinstaken op zich neemt? Hoe tevreden is men met de verdeling van de gezinstaken, en is ook hier een evolutie te zien? En welke zaken had men liever anders gezien in de verdeling van de gezinstaken?

## 2 TAAKVERDELING THUIS

### 2.1 MEETINSTRUMENT

#### 2.1.1 Opnemen van gezinstaken

We vroegen in de gezinsenquête naar de verdeling van een aantal veel voorkomende **gezinstaken** voor de kind(eren) door middel van de vraag: *'Hieronder vindt u een aantal veel voorkomende zorgtaken voor uw kind(eren). 'Wie zorgt er voor ... ?'.* De volgende 18 taken kwamen aan bod: *het ontbijt, dat uw kinderen 's ochtends klaar zijn voor school (aankleden, lunch, boekentassen), dat uw kinderen op school of in de opvang geraken, dat de kinderen 's avonds terug thuis geraken van school of opvang, het avondeten, het vervoer van de kinderen naar hun hobby's, het begeleiden van de kinderen bij hun huiswerk, dat uw kinderen bezig zijn (spelen met de kinderen, animeren, naar de speeltuin, gaan wandelen, fietsen e.d.), het wassen van de kinderen, het in bed leggen van de kinderen, zieke kind(eren), dat de kinderen zich goed gedragen, het herstellen van fietsen, speelgoed e.d., het opvolgen van schoolactiviteiten (oudercontacten, uitstappen, zwemzak klaarzetten ...), het plannen van vriendenbezoekjes, verjaardagspartijtjes, hobby's, vakantiecampen en opvang voor uw kinderen, het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken van uw kinderen, nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal voor uw kinderen en emotionele ondersteuning van uw kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen).* Respondenten konden antwoorden met 'altijd ik', 'meestal ik', 'ik en mijn partner even vaak', 'meestal mijn partner', 'altijd mijn partner' en 'meestal iemand anders', 'mijn kinderen doen dit zelf' en 'mijn kinderen zijn te jong of te oud'<sup>4</sup>.

Anders dan in de vorige editie van de gezinsenquête werd nu veel aandacht besteed aan andere gezinstaken dan louter en alleen de zorg voor de kinderen. Op basis van de bevindingen in de literatuur werden immers ook items met betrekking tot **'verantwoordelijkheden van ouders'** of het **'managen van het gezinsleven'** mee opgenomen zoals *het opvolgen van schoolactiviteiten (oudercontacten, uitstappen, zwemzak klaarzetten ...), het plannen van vriendenbezoekjes, verjaardagspartijtjes, hobby's, vakantiecampen en opvang voor uw kinderen, het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken van uw kinderen, nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal voor uw kinderen* en een item met betrekking tot emotionele verantwoordelijkheden, met name *de emotionele ondersteuning van uw kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen).*

We hanteerden geen leeftijdsgrenzen bij de vragen naar de zorgtaken omdat we ervan uit gaan dat de opvoeding en zorg niet per definitie stopt op een bepaalde leeftijd, bv. 18 jaar, maar dat in een deel van de gezinnen de opvoeding en zorg eerder of later uitdooft dan in andere gezinnen. Respondenten konden immers ook aanduiden voor zorgtaken die op het moment van bevraging nog niet of niet meer aan de orde zijn waarom dat zo is: 'meestal iemand anders', 'mijn kinderen doen dit zelf' of 'mijn kinderen zijn te jong of te oud'. Dit bleek wenselijk reeds bij het opstellen en uittesten van de vragenlijst net omdat we gezinnen bevragen met minstens één kind jonger dan 25 jaar.

Daarnaast vroegen we wat verder in het vragenboekje ook naar de verdeling van een aantal veel voorkomende **huishoudelijke taken** aan de hand van de vraag: *Hieronder vindt u een aantal veel voorkomende huishoudelijke*

---

<sup>4</sup> Door het toevoegen van de antwoordmogelijkheden 'iemand anders', 'mijn kind(eren) doen dit zelf' en 'mijn kin(eren) zijn nu te jong of te oud' kunnen de resultaten niet meer worden vergeleken met de cijfers uit 2016.

*taken. Wie zorgt voor ... ?* De volgende tien taken werden voorgelegd aan de respondenten: *het (dagelijks) bereiden van maaltijden, het opruimen, stofzuigen en schoonmaken van de woning, het buiten zetten van afvalbakken of afval naar het containerpark brengen, het wassen en strijken van kleding e.d., kleine herstellingen en klussen in en rond het huis, het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën, het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten, het onderhoud van de tuin, het afwassen en opruimen na de maaltijd en de vaatwasmachine in- en uitladen en de wekelijkse boodschappen.*

De antwoorden op de vragen werden vervolgens gehercodeerd zodat een hogere score altijd wijst op meer eigen bijdrage in de zorgtaken of de huishoudelijke taken. De antwoordmogelijkheden 'meestal iemand anders', 'mijn kinderen doen dit zelf' en 'mijn kinderen zijn te jong of te oud' werden gehercodeerd onder NVT. De gehercodeerde antwoordmogelijkheden voor alle items zijn dan: 1 = NVT; 2 = altijd mijn partner; 3 = meestal mijn partner; 4 = ik en mijn partner even vaak; 5 = meestal ik; 6 = altijd ik.

Uit deze lange lijst met 28 gehercodeerde gezinstaken werden aan de hand van een exploratieve factoranalyse vier te onderscheiden groepen van gezinstaken gedistilleerd. Voor een gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar bijlage 2.

De vier te onderscheiden groepen of subschalen zijn:

1. Dagelijkse zorg
2. Zorgmanagement
3. Routinetaken in het huishouden
4. Klussen en onderhoud in huis en tuin

Voor elk van de vier subschalen werd voor elke respondent een totaalscore berekend. Telkens werden voor alle items van een bepaalde subschaal de antwoorden opgeteld en getransformeerd naar een score tussen 0 en 10. We construeerden de score zo dat hoe hoger de score, hoe hoger de eigen bijdrage is in de gezinstaken die behoren tot de specifieke subschaal, m.a.w. **een score van 10 op de subschaal 'dagelijkse zorg' betekent dat deze respondent alle genoemde zorgtaken 'alleen' op zich neemt en een score van 0 betekent dat deze respondent voor geen enkele van deze zorgtaken ook maar iets op zich neemt** (of omdat de partner alles opneemt, of omdat de zorgtaak niet van toepassing is in het gezin, omdat de kinderen bv. te jong of te oud zijn, of omdat iemand anders dan de respondent, de partner of de kinderen deze taak op zich neemt).

### 2.1.2 Selectie respondenten

We doen de analyses in heel deze bijdrage niet steeds voor alle respondenten. Respondenten die op het ogenblik van bevraging geen partner hadden, werden doorverwezen naar een volgende vraag. Alleenstaande ouders zijn in deze cijfers dus niet opgenomen. We beperken de verdere analyses hier dan ook tot de respondenten wiens partner tot het gezin behoort, van het andere geslacht is en met een jongste kind tot 25 jaar. De analyses met betrekking tot de gezinstaken doen we dus alleen bij koppels, m.a.w. bij respondenten die in het gezinsraster aangeven dat ze een partner van een verschillend geslacht hebben. De analyses met betrekking tot de ondersteuning, uitgezonderd voor de verdeling naar enkele achtergrondkenmerken voeren we wel steeds uit voor alle respondenten, tenzij anders aangegeven.

## 2.2 WIE NEEMT WAT OP IN HET GEZIN?

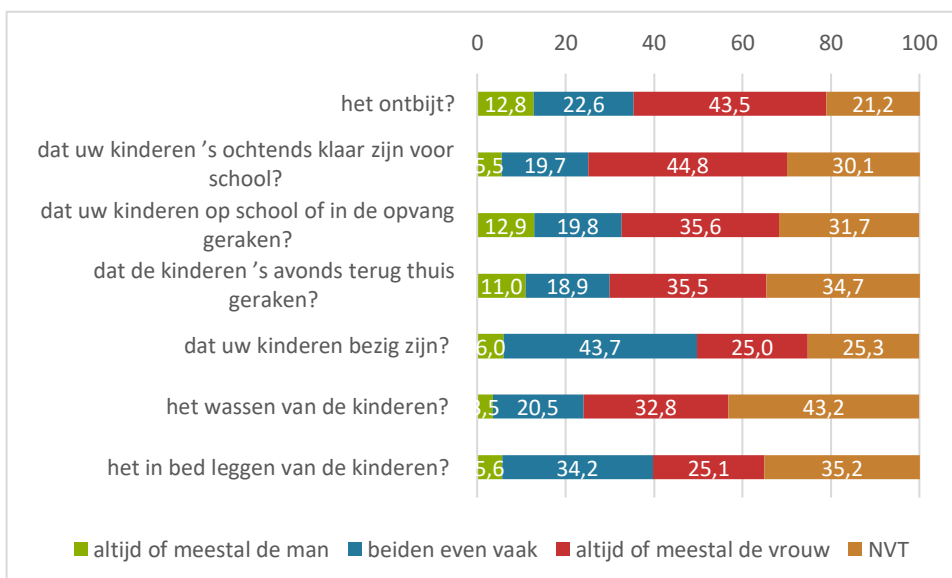
De antwoordverdelingen zoals de respondenten deze hebben aangevinkt in het vragenboekje zijn, opgedeeld naar geslacht, te vinden in bijlage 1. Een en ander wordt hier in deze beschrijvende analyse meer bevattelijk weergegeven door de antwoorden opnieuw te hercoderen, rekening houdend met het geslacht van de respondent, naar 'altijd of meestal de man', 'beiden even vaak' en 'altijd of meestal de vrouw'. Voor deze analyse werden ook de antwoordmogelijkheden 'meestal iemand anders', 'mijn kinderen doen dit zelf' en 'mijn kinderen zijn te jong of te oud' samengenomen in de categorie 'NVT'. We presenteren hieronder de resultaten gebundeld per subschaal.

### 2.2.1 Dagelijkse zorg voor de kinderen

Deze subschaal betreft de dagelijkse zorgtaken die vooral van toepassing zijn bij jongere kinderen, nl. 'het wassen' en 'in bed leggen van de kinderen', 'zorgen voor het ontbijt', 'zorgen dat de kinderen 's ochtends klaar zijn voor school (aankleden, lunch, boekentassen)' en 'zorgen dat de kinderen op school of in de opvang geraken' en 'zorgen dat ze 's avonds terug thuis geraken van opvang of school'. Daar hoort ook het item 'zorgen dat uw kinderen bezig zijn (spelen met de kinderen, animeren, naar de speeltuin gaan, wandelen, fietsen, ...)' nog bij (zie bijlage 2).

Uit figuur 1 blijkt duidelijk het onevenwicht tussen mannen en vrouwen in de verdeling van de **dagelijkse zorg voor de kinderen**. Behoudens voor het bezighouden van de kinderen en het in bed leggen van de kinderen is het aandeel ouders dat aangeeft dat 'beiden even vaak' de dagelijkse zorg voor de kinderen verdelen eerder beperkt. Daarnaast zijn de aandelen 'altijd of meestal de vrouw' beduidend groter dan de aandelen 'altijd of meestal de man'. Vaders participeren het meest in het bezighouden van de kinderen en het in bed leggen van de kinderen, maar nemen dit zelden 'altijd of meestal' op zich. Ze delen deze taken 'even vaak' met de moeder. Moeders nemen het meest het ochtendritueel (ontbijt, de kinderen klaarmaken voor school en zorgen dat de kinderen op school of in de opvang geraken) op zich. Ook in het oppikken van de kinderen op school of in de opvang is de bijdrage van moeders hoog. Het grote aandeel NVT geeft aan dat voor veel gezinnen deze dagelijkse zorgtaken niet (langer) aan de orde zijn. Verder in deze tekst zal blijken dat de dagelijkse zorgtaken en de mate waarin ze dienen te worden opgenomen sterk gelinkt is aan de leeftijd van het jongste kind (zie 2.6.1.).

Figuur 1. Verdeling van de dagelijkse zorg voor de kinderen (percentages, n = +- 2.260)



BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

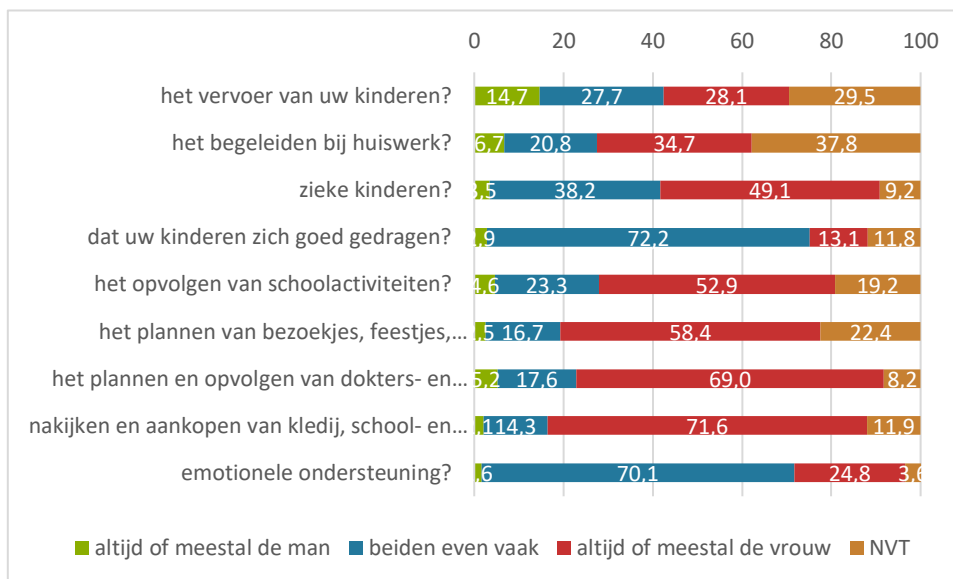


## 2.2.2 Zorgmanagement

De tweede subschaal betreft zorgtaken die voor veel gezinnen van toepassing zijn, onafhankelijk van de leeftijd van de kinderen en die wijzen op het ‘managen’ van een hele reeks handelingen of gebeurtenissen in het gezin, gaande van *‘de kinderen begeleiden bij hun huiswerk’, ‘vervoer van en naar hobby’s’, ‘het opvolgen van schoolactiviteiten’, ‘het nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal voor de kinderen’* en *‘het plannen van vriendenbezoekjes, verjaardagspartijtjes, hobby’s, vakantiecampen en opvang van de kinderen’* tot *‘het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken’*. Daarnaast omvat deze factor ook *‘het zorgen voor zieke kinderen’, ‘het zorgen dat de kinderen zich goed gedragen’* en *‘de emotionele ondersteuning van de kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen)’*. We noemen deze subschaal **zorgmanagement** (of ‘care management’).

Uit figuur 2 blijkt opnieuw een heel scheve verdeling van de gezinstaken die we kunnen onderbrengen onder ‘zorgmanagement’. Uitgezonderd voor het vervoer van de kinderen liggen alle eigen bijdragen van vaders die ‘alleen of meestal’ een bepaalde taak op zich nemen onder de 10%. Voor moeders is dat, voor de meeste taken, veel hoger. Met name het nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal en het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken blijkt in zeven op de tien gezinnen nog uitsluitend of meestal bij de moeder te liggen. Vaders participeren wel het meest in evenredige mate mee aan het zorgen dat de kinderen zich goed gedragen en aan de emotionele ondersteuning van de kinderen. Respectievelijk 72,2% en 70,1% van de ouders geeft aan dat beide ouders deze taak ‘even vaak’ op zich nemen.

Figuur 2. Verdeling van het zorgmanagement (percentages, n = +- 2.260)



BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

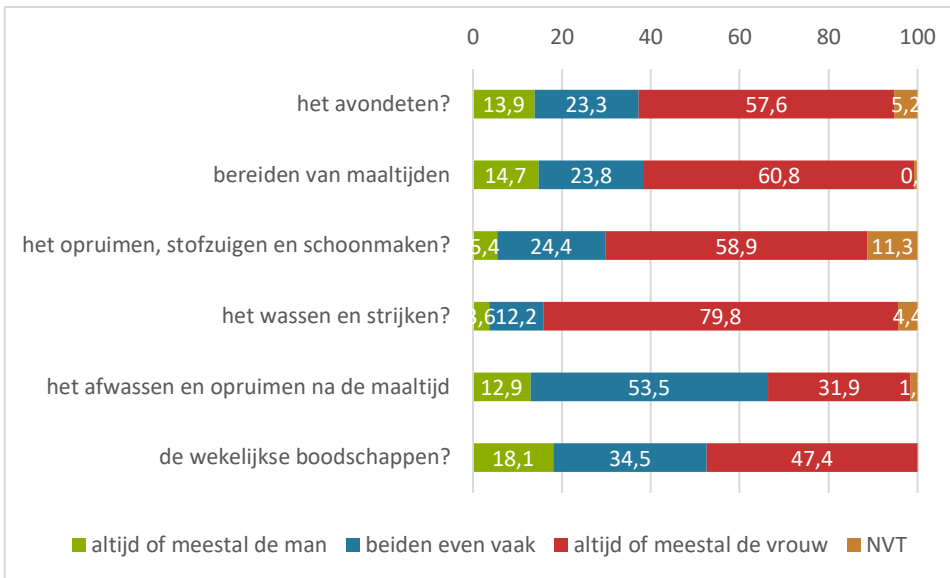
## 2.2.3 Routinetaken in het huishouden

Een derde subschaal omvat dan de items over de steeds terugkerende huishoudelijke taken zoals zorgen voor *‘het (dagelijks) bereiden van maaltijden’, ‘het avondmaal’, ‘de wekelijkse boodschappen’, ‘het afwassen en opruimen na de maaltijd en de vaatwasmachine in- en uitladen’, ‘het wassen en strijken van kleding’* en *‘het opruimen, stofzuigen en schoonmaken van de woning’*.

Waar vaders nog relatief vaak een gelijke bijdrage leveren aan het afwassen en opruimen na de maaltijd en het in- en uitladen van de vaatwasmachine (53,5%), is het gelijk verdelen van routinetaken in het huishouden eerder aan de lage kant (zie figuur 3). De aandelen ‘alleen of meestal’ door de man zijn, hoewel globaal genomen wat

hoger dan bij het zorgmanagement, laag (hoogstens 18,1%). Voor moeders zijn de aandelen 'alleen of meestal' de moeder veel hoger. Met name het wassen en strijken van kleding is uitsluitend of meestal voor moeders (79,8%).

**Figuur 3. Verdeling van routine huishoudelijke werk (percentages, n = +- 2.370)**

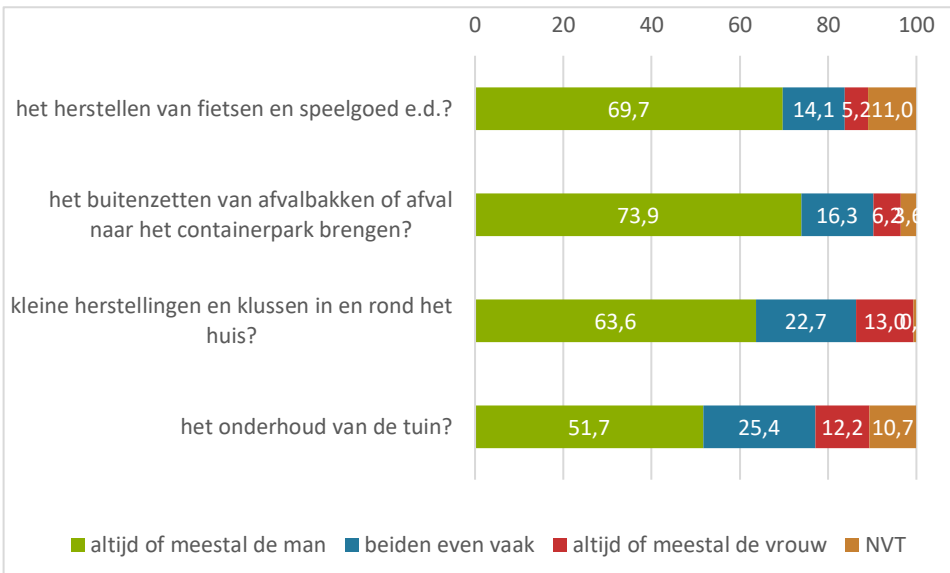


BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

### 2.2.4 Klussen en onderhoud van huis en tuin

Een vierde reeks gezinstaken die samen horen omvat de volgende items: 'het herstellen van fietsen en speelgoed', 'kleine herstellingen en klussen in en rond het huis', 'het onderhoud van de tuin', en 'het buiten zetten van afvalbakken of afval naar het containerpark brengen'.

**Figuur 4. Verdeling van klussen en onderhoud van huis en tuin (percentages, n = +- 2.370)**



BRON: GEZINSENQUÊTE 2021



Deze taken worden hoofdzakelijk ‘alleen of meestal’ opgenomen door vaders. De aandelen ‘alleen of meestal de man’ bedragen tussen 51,7% en 73,9%. En 14,1% tot 25,4% van de ouders geeft aan dat beide partners deze taken gelijk verdelen. De aandelen altijd of meestal de moeder zijn laag (hoogstens 12,2%).

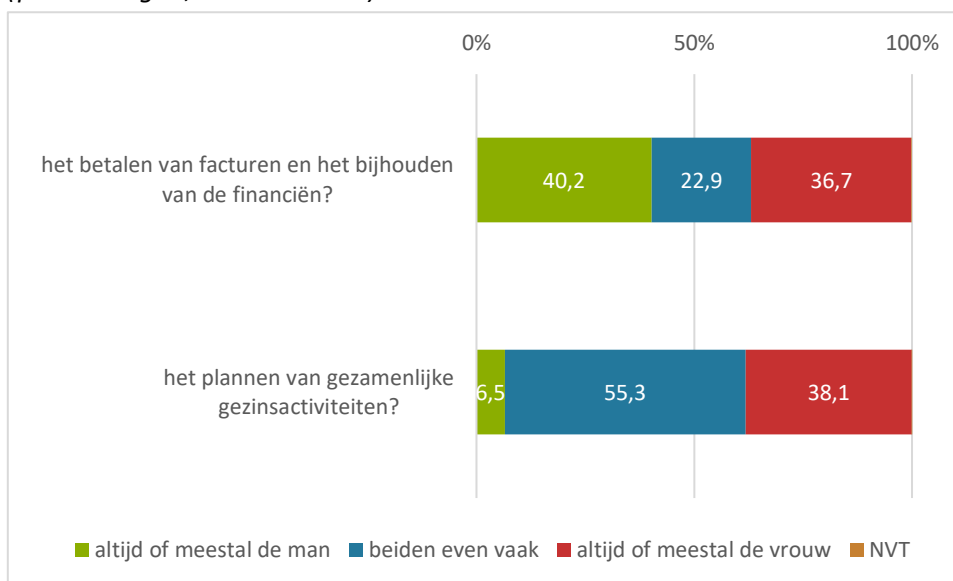
### 2.2.5 Gezinsadministratie

Twee gezinstaken waren middels de voornoemde factoranalyse niet onder te brengen in de dagelijkse zorg voor de kinderen, het zorgmanagement, de routinetaken in het huishouden of de klussen en onderhoud van huis en tuin. Het betreft het ‘betalen van facturen en het bijhouden van de financiën’ en ‘het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten’. We behandelen ze hieronder dan ook apart onder de noemer gezinsadministratie.

40,2% van de ouders geeft aan dat in het gezin de vader altijd of meestal het betalen van facturen op zich neemt (zie figuur 5). In 36,7% van de gezinnen staat de moeder altijd of meestal in voor het betalen van facturen. 22,9% van de ouders zegt dat ze beide even vaak instaan voor het betalen van de facturen.

Het plannen van de gezamenlijke gezinsactiviteiten wordt in meer dan de helft (55,3%) van de gezinnen even vaak opgenomen door de moeder als door de vader en belandt daarmee op de vierde plaats van de gezinstaken die het meest frequent even vaak gedaan worden door beide ouders (zie ook verder onder 4).

*Figuur 5. Verdeling van het betalen van facturen en het plannen van gezinsactiviteiten (percentages, n = +- 2.380)*



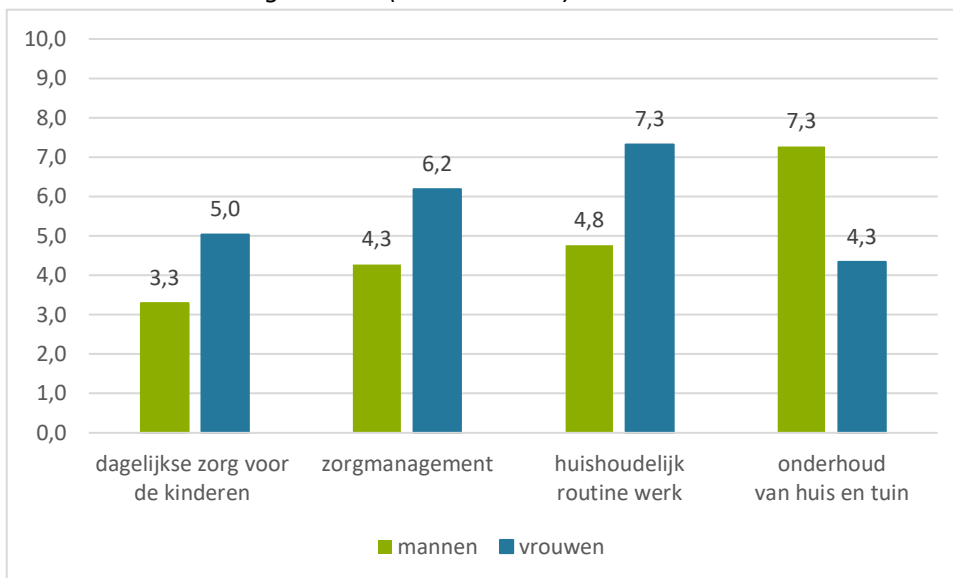
BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

## 2.3 GEMIDDELDE SCORES VAN DE BIJDRAGE VAN MOEDERS EN VADERS IN GEZINSTAKEN

Voor elk van de vier subschalen werd aan de hand van een multivariate variantieanalyse nagegaan welke verschillen er zijn tussen groepen gezinnen naargelang het geslacht van de ouder die het vragenboekje invulde, de herkomst en het opleidingsniveau van deze ouder, het aantal kinderen in het gezin, de leeftijd van het jongste kind in het gezin, maar ook de werksituatie van de moeders en vaders. De resultaten worden hieronder en in 2.5. gepresenteerd en voor alle vier de subschalen samengevat weergegeven in tabel 2 op p. 14. In figuur 6 is duidelijk te zien dat, wanneer we bovengenoemde achtergrondvariabelen onder controle houden, mannen en vrouwen een sterk verschillende gemiddelde score laten noteren voor de vier subschalen.

De resultaten liggen in lijn met wat we hadden verwacht op basis van voorgaand onderzoek omtrent de taakverdeling in gezinnen. In het algemeen kunnen we stellen dat er een groot verschil is tussen moeders en vaders wat het opnemen van soorten gezinstaken betreft. Voor dagelijkse zorg voor de kinderen, het zorgmanagement en het huishoudelijke werk is dat verschil in het nadeel van moeders die betekenisvol meer dan vaders bijdragen. Voor onderhoud van huis en tuin zien we net het omgekeerde. Vaders laten daar gemiddeld een veel hogere eigen bijdrage noteren dan moeders.

*Figuur 6. Gemiddelde scores voor de eigen bijdrage in het opnemen van gezinstaken, naar subschaal en naar geslacht (n = +/- 2.200)*



Noot: Gemiddelden na controle voor herkomst, het opleidingsniveau, de leeftijd van het jongste kind en het aantal kinderen in het gezin en de werksituatie van moeders en vaders ('least square means').

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

## 2.4 ONDERLINGE VERBANDEN TUSSEN DE GEZINSTAKEN

Correlaties tussen de vier subschalen geven aan dat er een matig sterke positieve correlatie is tussen dagelijkse zorg voor de kinderen en het 'managen' van zorg voor de kinderen, hetgeen betekent dat wie meer dagelijkse zorg opneemt, ook meer zorg 'managet'. We zien ook een weliswaar eerder zwakke, positieve correlatie tussen het 'managen' van de zorg voor de kinderen en de routinetaken in het huishouden. Opnieuw, wie meer zorg managet, neemt ook meer de huishoudelijke taken op zich. Opvallend is de negatieve correlatie tussen het onderhoud van huis en tuin, en de overige subschalen. De correlaties zijn allen zwak, hetgeen betekent dat wie in het gezin altijd of meestal klussen en onderhoud van huis en tuin op zich neemt, net iets minder geëngageerd is in zowel de routinetaken in het huishouden als in de dagelijkse zorg voor de kinderen en in het managen van de zorg voor de kinderen.

Tabel 1. Correlaties tussen de vier subschalen met betrekking tot de eigen bijdrage in het opnemen van gezinstaken

	dagelijkse zorg	zorg management	routinetaken in het huishouden	onderhoud huis en tuin
dagelijkse zorg	1,00	0,51	0,27	-0,12
zorgmanagement	0,51	1,00	0,41	-0,06
routinetaken in het huishouden	0,27	0,41	1,00	-0,22
onderhoud huis en tuin	-0,12	-0,06	-0,22	1,00

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

## 2.5 VERSCHILLEN NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN

### 2.5.1 Dagelijkse zorg voor de kinderen

Uit de resultaten van de multivariate variantieanalyse (zie tabel 2 voor een volledig overzicht van de resultaten voor alle vier de subschalen) blijkt vooreerst dat moeders meer dan vaders dagelijkse zorg opnemen. Dus, ook wanneer we controleren voor of rekening houden met de verschillen in herkomst, het opleidingsniveau, het aantal kinderen in het gezin, de leeftijd van het jongste kind in het gezin en niet onbelangrijk de werksituatie van moeders en vaders, scoren moeders betekenisvol hoger ten opzichte van vaders. Verder zien we dat herkomst niet uitmaakt, dus het is niet zo dat respondenten, noch mannen, noch vrouwen met een herkomst buiten de EU<sup>+</sup> een meer traditionelere verdeling van de dagelijkse zorg voor de kinderen aanhouden dan respondenten met een herkomst in België of de EU<sup>+</sup>.

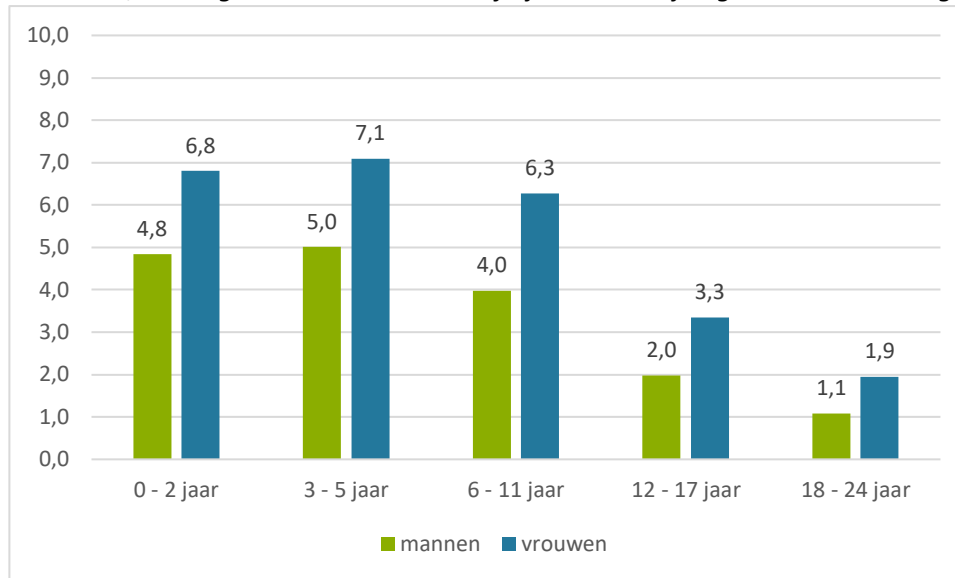
Het opleidingsniveau speelt wel mee: hoe hoger het opleidingsniveau hoe meer de gemiddelde score van moeders en vaders naar elkaar toegroeien, al is er ook daar nog steeds een kloof te zien. De werksituatie van mannen en vrouwen geeft aanleiding tot verschillen. Wanneer vaders voltijds werken, scoren vrouwen het hoogst en vaders zelf het laagst qua eigen bijdrage aan de dagelijkse zorgtaken. Daartegenover blijkt dat wanneer moeders voltijds werken, ze zelf het laagst scoren, en de vaders het hoogst ... al is er nog steeds een grote kloof tussen vaders en moeders.

De scores tonen ook duidelijk aan dat ouders meer dagelijkse zorg opnemen wanneer de kinderen klein zijn (en nog niets zelf kunnen). Het geslacht blijft ook hier een rol spelen. Moeders nemen voor elke leeftijdsklasse van het jongste kind in het gezin meer dagelijkse zorg op dan vaders<sup>5</sup> (zie figuur 7) en dat de kloof tussen moeders en vaders weliswaar kleiner wordt met de toenemende leeftijd van het jongste kind, maar niet verdwijnt ... dus moeders nemen ook in gezinnen met oudere kinderen nog steeds meer zorgtaken op dan vaders.

Wat het aantal kinderen in het gezin betreft, zien we dat moeders met één kind meer zorgtaken op zich nemen (5,5 op 10 versus 5,0 wanneer ze 2 kinderen hebben en 4,9 wanneer ze 3 of meer kinderen hebben). Bij vaders zien we geen betekenisvol verschil naargelang het aantal kinderen.

<sup>5</sup> Uit Tukey-Kramer-testen voor meervoudige vergelijkingen in ongebalanceerde ANOVA-designs blijkt dat er voor alle weergegeven leeftijdscategorieën van het jongste kind significante verschillen zijn naar geslacht ( $p < 0,05$ ).

*Figuur 7. Gemiddelde scores op de subschaal eigen bijdrage in de dagelijkse zorg voor de kinderen, naar geslacht en naar leeftijd van het jongste kind in het gezin (n = 2.186)*



Noot: Gemiddelden na controle voor herkomst, het opleidingsniveau, het aantal kinderen in het gezin en de werksituatie van moeders en vaders ('least square means').

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

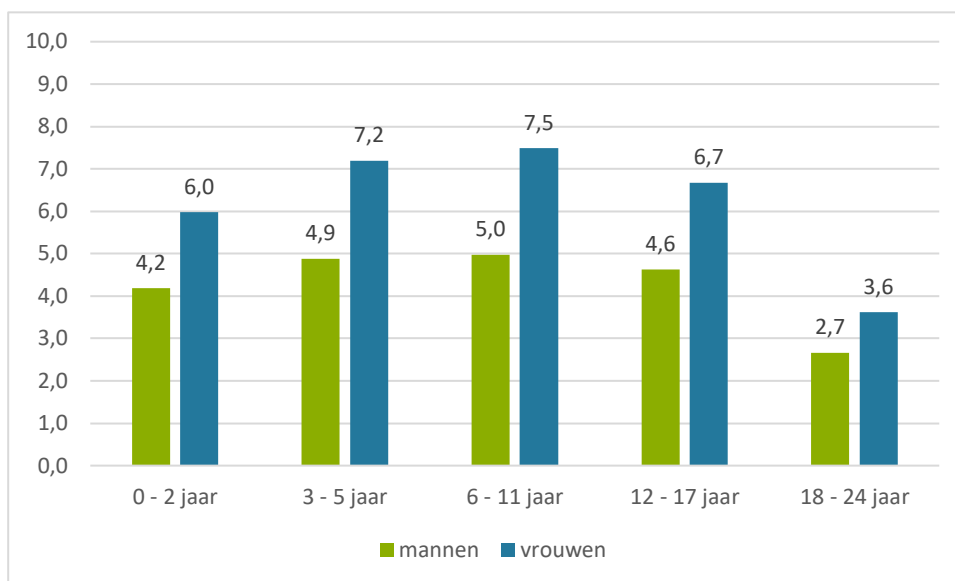
## 2.5.2 Zorgmanagement

Wat het zorgmanagement betreft, geven moeders betekenisvol vaker dan vaders aan dat ze de taken zoals het vervoer van de kinderen en het opvolgen van schoolactiviteiten e.d. (zie 2.2.2.) op zich nemen (zie eveneens tabel 2). De gemiddelde scores liggen zowel voor moeders als voor vaders hoger dan de scores voor het opnemen van dagelijkse zorg, maar dit heeft te maken met het feit dat ook voor oudere kinderen nog zorgmanagement nodig is, daar waar dit voor de dagelijkse zorgtaken minder is (zie eerder). Wanneer we kijken naar herkomst voor mannen en moeders apart, zien we dat moeders met een herkomst buiten de EU+ betekenisvol minder zorg managen dan moeders met een herkomst in België en dat vaders met een herkomst buiten de EU+ betekenisvol meer zorg managen dan vaders met een herkomst in België, met als resultaat dat gemiddeld genomen, vaders en moeders met een herkomst buiten de EU+ gelijker scores wat betreft de eigen bijdrage aan het managen van de zorg dan ouders met een herkomst in België of in de EU+.

Het opleidingsniveau en de werksituatie van vaders en moeders maken geen verschil.

De leeftijd van het jongste kind doet er wel toe. Zowel voor moeders als voor vaders neemt de score eerst toe en nadien weer af naarmate het jongste kind ouder is en zowel vaders als moeders managen de zorg het meest wanneer het jongste kind 6 tot 11 jaar is (zie figuur 8). Moeders managen voor elke leeftijd van het jongste kind meer zorg dan vaders en moeders nemen betekenisvol meer zorgmanagement op naarmate er meer kinderen zijn in het gezin. Voor vaders is het verschil naar het aantal kinderen in het gezin niet betekenisvol.

Figuur 8. Gemiddelde scores op de subschaal eigen bijdrage in zorgmanagement, naar geslacht en naar leeftijd van het jongste kind in het gezin (n = 2.174)



Noot: Gemiddelden na controle voor herkomst, het opleidingsniveau, het aantal kinderen en de werksituatie van vaders en moeders ('least square means').

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

### 2.5.3 Routinetaken in het huishouden

Met een gemiddelde schaalscore van 7,3 (op 10) is de eigen bijdrage aan de routinetaken in het huishouden van moeders opvallend hoger dan deze voor de dagelijkse zorg (5,1) en voor het zorgmanagement (6,2). Hetzelfde geldt voor vaders, ook hun gemiddelde schaalscore is met 4,8 hoger dan deze voor dagelijkse zorg (3,4) en zorgmanagement (4,3), zij het dat hun gemiddelde schaalscore, net zoals bij dagelijkse zorg en zorgmanagement, met 4,8 dus beduidend lager ligt dan deze van de moeders. Herkomst maakt geen verschil, noch de leeftijd van het jongste kind of het aantal kinderen. Maar het opleidingsniveau speelt wel een rol in het meer of minder opnemen van de routinetaken in het huishouden.

Moeders nemen minder de routinetaken in het huishouden op naarmate ze hoger opgeleid zijn, terwijl vaders meer de routinetaken in het huishouden opnemen naarmate ze hoger opgeleid zijn (zie tabel 2). We weten uit de voorgaande gezinsenquête dat hoger opgeleiden een meer gelijke taakverdeling voorstaan dan lager opgeleiden (Audenaert, 2018). Ook spelen de werkuren van ouders een rol. Wanneer vaders voltijds werken, dragen ze – met een gemiddelde score van 4,4 - minder bij aan de routinetaken in het huishouden dan wanneer ze deeltijds werken of minder dan deeltijds werken (respectievelijk 4,9 en 5,0). Voor moeders geldt het omgekeerde, wanneer vaders voltijds werken nemen moeders meer huishoudelijk routine werk (7,7) op dan wanneer vaders deeltijds (7,0) of minder dan halftijds werken (7,2). Wanneer moeders voltijds werken, nemen ze minder huishoudelijk routine werk op (6,9) dan wanneer ze deeltijds of minder dan halftijds werken (respectievelijk 7,4 en 7,6). Vaders nemen meer huishoudelijk routine werk op naarmate moeders meer werken, maar met 5,1 (wanneer moeders voltijds werken) nog steeds beduidend minder dan moeders zelf (de eerder vermelde score van 6,9).

Het is toch opvallend dat voor de routinetaken in het huishouden alleen het opleidingsniveau en de werksituatie van de ouders verschillen met zich meebrengen in de eigen bijdrage van zowel mannen als vrouwen in het gezin. Andere kenmerken van de respondent en zijn/haar gezin lijken daarin geen rol te spelen.

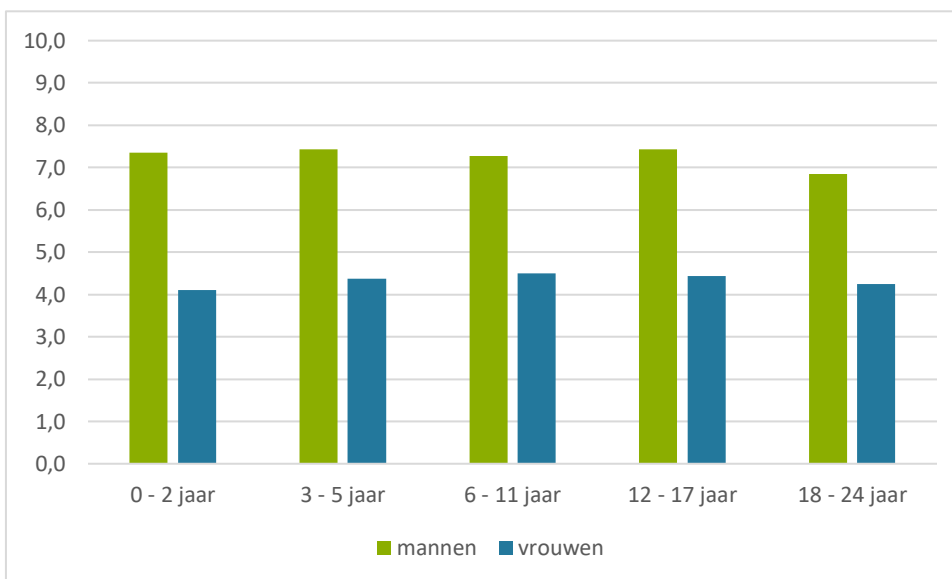
## 2.5.4 Klussen en onderhoud van huis en tuin

Waar zowel voor het opnemen van de dagelijkse zorg, als voor het zorgmanagement als voor het opnemen van de routinetaken in het huishouden moeders gemiddeld beduidend hoger scoren dan vaders, zien we voor het klussen in huis en het onderhoud van de tuin dat vaders met 7,3 betekenisvol hoger scoren dan moeders (4,3). Met andere woorden, vaders nemen veel van deze klussen en onderhoudswerken op zich. Respondenten met een herkomst in de EU+ of buiten de EU+, scoren gemiddeld lager dan respondenten met een herkomst in België. Dit geldt zowel voor vaders als voor moeders (zie tabel 23). We weten dat gezinnen met een niet-EU+-herkomst minder vaak eigenaar zijn van de woning en/of minder vaak beschikken over een tuin (zie 'Wonen en digitale inclusie', Put & Pasteels, 2022), hetgeen een mogelijke verklaring biedt, al zouden we dan ook een verschil naar opleidingsniveau moeten zien.

Echter noch het opleidingsniveau, noch het aantal werkuren van vaders en moeders leidt tot betekenisvolle verschillen in het opnemen van klussen en onderhoud van huis en tuin.

Het aantal kinderen in het gezin maakt ook geen verschil, maar wel de leeftijd van het jongste kind. Voor vaders zien we dat het opnemen van klus- en onderhoudswerk min of meer hetzelfde blijft tot de leeftijd van 18 jaar, om daarna wat af te nemen. Voor moeders zien we dat ze net bij een jongste kind tussen 0 en 3 jaar wat minder klus- en onderhoudswerk op zich nemen. Dus bij gezinnen met heel jonge kinderen is de scheve genderverdeling in het klussen en het onderhoud van huis en tuin nog meer uitgesproken (zie figuur 9).

*Figuur 9. Gemiddelde scores op de subschaal eigen bijdrage in zorgmanagement, naar geslacht en naar leeftijd van het jongste kind in het gezin (n = 2.247)*



Noot: Gemiddelden na controle voor herkomst, het opleidingsniveau, het aantal kinderen en de werksituatie van vaders en moeders ('least square means').

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)



Tabel 2. Gemiddelde scores voor de eigen bijdrage aan gezinstaken naar achtergrondkenmerken, per subschaal

	Dagelijkse zorg		Zorgmanagement		Huishoudelijk werk		Onderhoud huis en tuin	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
<b>Geslacht ***</b>	3,4	5,1	4,3	6,2	4,8	7,3	7,3	4,3
<b>Herkomst</b>		n.s.		***		n.s.		***
België			4,1	6,4			7,6	4,5
EU+			4,2	6,3			7,2	4,4
niet-EU+			4,5	5,9			7,0	4,1
<b>Diploma</b>		***		n.s.		***		n.s.
lager secundair onderwijs	3,0	5,5			4,5	7,5		
hoger secundair onderwijs	3,4	4,9			4,9	7,4		
hoger onderwijs of universiteit	3,7	4,8			4,9	7,1		
<b>Werkuren man</b>		***		n.s.		***		n.s.
voltijds	3,0	5,4			4,4	7,7		
deeltijds	3,6	4,7			4,9	7,0		
minder dan halftijds of niet	3,5	5,1			5,0	7,2		
<b>Werkuren vrouw</b>		*		n.s.		***		n.s.
voltijds	3,5	5,0			5,1	6,9		
deeltijds	3,3	5,0			4,7	7,4		
minder dan halftijds of niet	3,3	5,3			4,6	7,6		
<b>Leeftijd jongste kind</b>		***		***		n.s.		***
0 - 2 jaar	4,8	6,8	4,2	6,0			7,4	4,1
3 - 5 jaar	5,0	7,1	4,9	7,2			7,4	4,4
6 - 11 jaar	4,0	6,3	5,0	7,5			7,3	4,5
12 - 17 jaar	2,0	3,3	4,6	6,7			7,4	4,4
18 - 24 jaar	1,1	1,9	2,7	3,6			6,9	4,3
<b>Aantal kinderen</b>		***		***		n.s.		n.s.
1 kind	3,6	5,5	4,1	6,0				
2 kinderen	3,4	5,0	4,4	6,3				
3 of meer kinderen	3,1	4,9	4,3	6,3				
n		2.186		2.174		2.248		2.247
R <sup>2</sup>		0,55		0,54		0,52		0,52

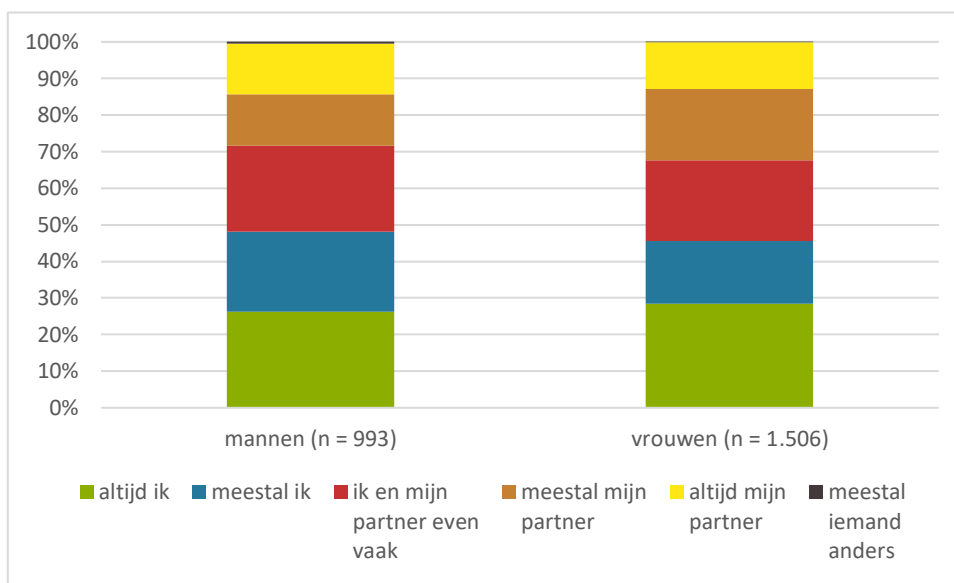
Noot: Multivariate variantieanalyse met gemiddelde scores voor de eigen bijdrage aan gezinstaken, na controle voor de andere variabelen in het model ('least square means'). De minimumscore is 0 en de maximumscore is 10. Significantieniveau voor de interactie-effecten: \*p < 0,05; \*\*p < 0,01; \*\*\* p < 0,001; n.s. niet significant (F-test). De gemiddelde score van mannen verschilt betekenisvol van die van vrouwen voor alle vier de subschalen. [BRON: GEZINSENQUÊTE 2021](#)

### 2.5.5 Gezinsadministratie

Voor de twee items die niet toe te wijzen zijn aan een groep gezinstaken, kunnen we geen vergelijkbare scores berekenen (omdat er slechts één item is). We beperken de analyse dan ook tot een verdeling naar geslacht, leeftijd, herkomst en het opleidingsniveau.

Wat betreft het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën, is het genderverschil beperkt. Er is weliswaar een betekenisvol, maar in vergelijking met andere gezinstaken slechts een klein verschil te merken naargelang de vraag wordt ingevuld door mannen of door vrouwen. Mannen geven iets vaker dan vrouwen aan dat ze zelf altijd of meestal instaan voor het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën, 48,0% tegenover 45,5% van de vrouwen (zie figuur 10). Bij een opdeling naar leeftijd en geslacht zien we dat, hoe ouder de respondent, hoe vaker mannen aangeven dat ze altijd of meestal instaan voor het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën<sup>6</sup>. Voor vrouwen zien we geen verschillen naar leeftijd in de mate waarin ze aangeven dat ze zelf dan wel de partner instaan voor het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën. Herkomst maakt op zich ook geen verschil, althans niet voor mannen. Vrouwen met een herkomst buiten de EU<sup>+</sup> geven wel betekenisvol vaker aan dat de partner altijd of meestal instaat voor het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën (39,6% vergeleken met 30,5% voor respondenten met een herkomst in België en 33,2% voor respondenten met een herkomst in de EU<sup>+</sup>)<sup>7</sup>. Zij geven, in vergelijking met de vrouwen met een herkomst in België of de EU<sup>+</sup>, ook vaker aan dat ze deze taak gelijk verdelen met de partner.

Figuur 10. Verdeling van het betalen van facturen tussen partners naar geslacht (percentages)



Significantieniveau: Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën naar geslacht met  $p < 0,001$ .

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

Het opleidingsniveau maakt alleen voor mannen een verschil: hoger opgeleide mannen (hoger onderwijs of universiteit) geven vaker dan lager opgeleide mannen op dat ze altijd of meestal instaan voor het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën, 54,8% ten opzichte van 43,4% bij de laagst opgeleide mannen

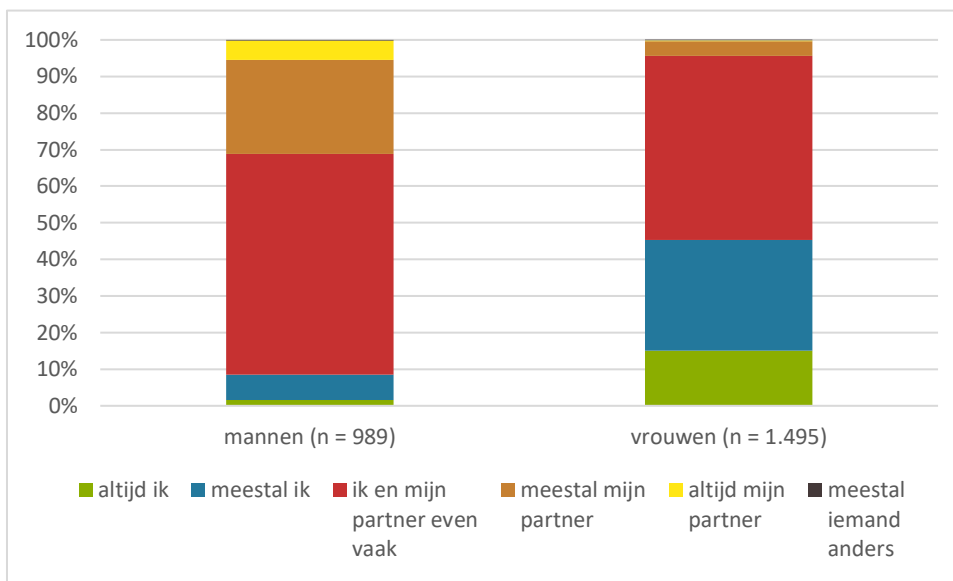
<sup>6</sup> Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën naar leeftijd:  $p = 0,0459$  voor de mannen en  $p = 0,4356$  (n.s.) voor de vrouwen.

<sup>7</sup> Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën naar herkomst met  $p = 0,6685$  (n.s.) en apart voor mannen:  $p = 0,2268$  (n.s.) en vrouwen:  $p = 0,0359$ .

(hoogstens lager secundair onderwijs) en 41,5% van de mannen die hoogstens een diploma hoger secundair onderwijs behaalden<sup>8</sup>.

Het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten is een gezinstak die bij uitstek samen wordt opgenomen, althans volgens de mannen. Vrouwen geven betekenisvol vaker aan dat zijzelf altijd of meestal instaan voor het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten (45,4% tegenover 8,5% van de mannen) (zie figuur 11). Hoe ouder men is, hoe vaker men aangeeft dat het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten even vaak door de respondent als zijn/haar partner wordt gedaan, van 50,3% bij de respondenten jonger dan 35 jaar tot 65,3% bij de respondenten van 55 jaar en ouder<sup>9</sup>. Ook respondenten met een niet-EU<sup>+</sup>-herkomst geven vaker aan dat het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten even vaak door de respondent als door de partner wordt gedaan (60,3% tegenover 54,3% en 54,8% voor respectievelijk respondenten met een Belgische herkomst of een herkomst in de EU<sup>+</sup><sup>10</sup>.

*Figuur 11. Verdeling van het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten tussen partners naar geslacht (percentages)*



Significantieniveau: Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten naar geslacht:  $p < 0,001$ .

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Zowel voor mannen als voor vrouwen geldt dat een hoger opleidingsniveau leidt tot het meer opnemen van het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten door vrouwen in het gezin. 35,3% van de mannen met een diploma hoger onderwijs of universiteit geven aan dat hun partner (de vrouw) altijd of meestal instaat voor het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten. Voor mannen met ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs is dit 25,3% en voor mannen met een ten hoogste een diploma hoger secundair onderwijs is dit 27,6%. Ook de vrouwen met een diploma hoger onderwijs of universiteit geven betekenisvol vaker aan dat ze altijd of meestal

<sup>8</sup> Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën naar hoogste behaalde diploma met  $p = 0,0062$  en apart voor mannen:  $p < 0,001$  en vrouwen:  $p = 0,1344$  (n.s.).

<sup>9</sup> Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten naar leeftijd:  $p < 0,001$ .

<sup>10</sup> Herkomst geeft bij een verdere opdeling naar geslacht een eerder diffuus, moeilijk eenduidig te interpreteren beeld en wordt hier niet verder besproken.

zelf instaan voor het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten (48,1%) dan vrouwen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs (35,9%) of hoger secundair onderwijs (38,7%)<sup>11</sup>.

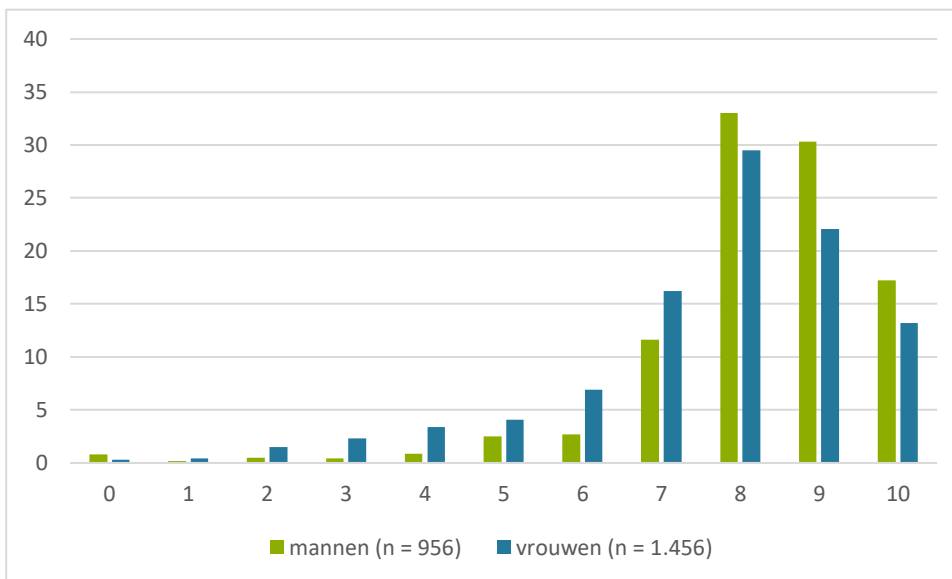
### 3 EVALUATIE VAN DE TAAKVERDELING THUIS

#### 3.1 ZORGTAKEN

##### 3.1.1 Tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken

Na de vraag wie er zorgt voor de 18 zorgtaken die veelal vallen onder dagelijkse zorg en het zorgmanagement vragen we aan de respondenten: *Hoe tevreden of ontevreden bent u met de huidige verdeling van de zorgtaken voor uw kind(eren) tussen u en uw partner?* Respondenten kunnen een score aangeven gaande van 0 tot 10. Daarbij werd de volgende instructie meegegeven: *Kruis het best passende cijfer van 0 tot 10 aan waarbij 0 'zeer ontevreden' betekent en 10 'perfect tevreden'*. De gemiddelde tevredenheid van respondenten met de wijze waarop de zorgtaken verdeeld zijn tussen hen zelf en de partner is 8,0. Met een gemiddelde score van 7,7 op 10 zijn vrouwen beduidend minder tevreden met de verdeling van de zorgtaken dan mannen (8,2). Dat vrouwen de verdeling van de zorgtaken minder gunstig percipiëren dan mannen is ook in onderstaande figuur duidelijk te zien. Mannen geven vaker een score van 8, 9 of 10 dan vrouwen (80,5% tegenover 64,9%).

Figuur 12. Tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naar geslacht (percentages)



Significantieniveau: Wilcoxon Rank Sum Test voor het verschil in tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naar geslacht:  $p < 0,001$ .

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

Vergeleken met 2016 zijn mannen meer tevreden met de verdeling van de zorgtaken (80,5% geeft een score van 8 of meer op 10 tegenover 74,4% in 2016, zie ook figuur 13). Ook voor vrouwen is er een betekenisvol verschil in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken, maar dan in omgekeerde richting. Zij zijn anno 2021 iets

<sup>11</sup> Pearson  $\chi^2$  voor het verschil in de verdeling van plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten naar opleidingsniveau:  $p < 0,001$  en apart voor mannen:  $p < 0,001$  en voor vrouwen:  $p < 0,001$ .

minder vaak tevreden met de verdeling van de zorgtaken dan in 2016 (respectievelijk 64,9% geeft een score van 8 of meer op 10 tegenover 68,5% in 2016)<sup>12</sup>.

Wie is er anno 2021 dan minder tevreden met de verdeling van de zorgtaken? We zien geen betekenisvolle verschillen naar leeftijd, noch voor mannen, noch voor vrouwen<sup>13</sup>. Wel zien we dat een opdeling naar herkomst voor mannen niet, en voor vrouwen wel een betekenisverschil oplevert. Vrouwen met een herkomst in België of de EU+ zijn betekenisvol minder vaak tevreden met de verdeling van de zorgtaken dan vrouwen met een herkomst buiten de EU+ (niet in tabel of figuur). Zo zien we dat 63,6% van de vrouwen met een herkomst in België en 64,9% van de vrouwen met een herkomst in de EU+ 8 of meer scoort op de vraag naar de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken tegenover 70,7% voor de vrouwen met een herkomst buiten de EU+<sup>14</sup>.

Daarnaast zien we dat middelhoog opgeleide mannen betekenisvol meer tevreden zijn met de verdeling van de zorgtaken dan hoger en lager opgeleide mannen (84,1% scoort 8 of meer tegenover respectievelijk 79,9% en 76,7%)<sup>15</sup>, terwijl we geen verschil zien voor vrouwen naargelang het opleidingsniveau. Verder zien we geen betekenisvolle verschillen naargelang de werksituatie van de vrouw in het gezin voor mannen, en een beperkt, doch betekenisvol verschil voor vrouwen. Wanneer vrouwen voltijds werken, zijn ze meer tevreden met de verdeling van de zorgtaken, dan wanneer vrouwen deeltijds of minder dan halftijds of niet werken, zij het dat de verschillen klein zijn (66,0% tegenover respectievelijk 63,7% en 64,6% geeft een score van 8 of meer op 10)<sup>16</sup>. Wel zien we dat, wanneer mannen deeltijds werken, mannen zelf iets meer en vrouwen veel meer tevreden zijn met de verdeling van de zorgtaken dan wanneer mannen voltijds werken of minder dan halftijds of niet werken. 83,8% van de mannen geeft dan een score van 8 of meer op 10 tegenover respectievelijk 80,4% en 78,9%. Voor de vrouwen is het verschil groter: 75,6% tegenover respectievelijk 63,4% en 64,7% geeft een score van 8 of meer op 10<sup>17</sup>.

Noch een opdeling naar het aantal kinderen in het gezin, noch naar de leeftijd van het jongste kind leidt tot betekenisvolle verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken van mannen of vrouwen<sup>18</sup>.

---

<sup>12</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken tussen 2016 en 2021: Pearson  $\chi^2$  met  $p < 0,01$ ; voor mannen:  $p < 0,001$  en voor vrouwen:  $p = 0,0415$ .

<sup>13</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naar leeftijd: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,9761$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,2708$  (n.s.).

<sup>14</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naar herkomst: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,0512$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,0169$ .

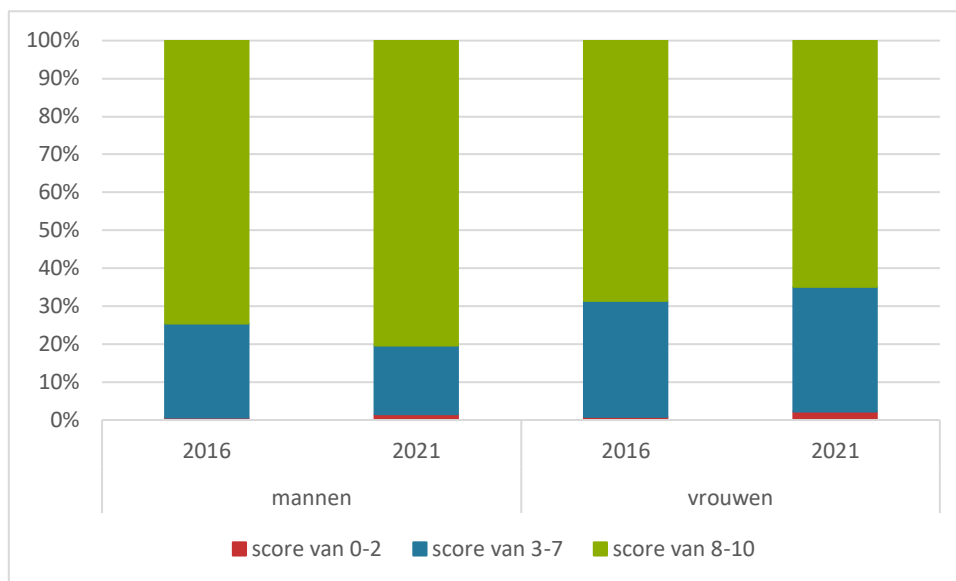
<sup>15</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naar opleidingsniveau: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p < 0,01$  en voor vrouwen:  $p = 0,5153$  (n.s.).

<sup>16</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naargelang de werksituatie van de vrouw (voltijds, deeltijds, minder dan halftijds of niet aan het werk): Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,8954$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,0480$ .

<sup>17</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naargelang de werksituatie van de man (voltijds, deeltijds, minder dan halftijds of niet aan het werk): Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p < 0,001$  en voor vrouwen:  $p < 0,01$ .

<sup>18</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naargelang het aantal kinderen in het gezin: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,4470$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,3587$  (n.s.). Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naargelang de leeftijd van het jongste kind in het gezin: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,9213$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,1141$  (n.s.).

Figuur 13. Tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken naar geslacht en naar jaar (percentages)



Significantieniveau: Pearson  $\chi^2$  met  $p < 0,001$  voor mannen en  $p < 0,05$  voor vrouwen.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016-2021

### 3.1.2 Wat had men liever anders gezien in de verdeling van de zorgtaken?

We vragen in een open vraag ook *‘Welke zaken in de verdeling van de zorgtaken voor uw kind(eren) tussen u en uw partner had u liever anders gezien en waarom?’*. Respondenten konden hier hun wensen en verzuchtingen over de verdeling van de zorgtaken kwijt. Hieronder vallen zowel de zorgtaken die we eerder onder dagelijkse zorg catalogeerden als het zorgmanagement. Heel wat deelnemers, 24,6% van de respondenten die een partner tot het gezin rekenen ( $n = 593$ ) antwoordden op deze open vraag. 427 vrouwen en 166 mannen. De specifieke vraagstelling naar mogelijke verbeterpunten geeft de antwoorden wel een bepaalde kleur. We hanteerden het codeschema dat we ontwikkelden voor de verwerking van deze vraagstelling in 2016 (Audenaert, 2018). Dit codeschema werd vervolgens toegepast op de eerste vijftig antwoorden, en bijgesteld (zie in bijlage 3). Zo voegden we er de verzuchting om meer erkenning of steun aan toe. En vervolgens werden alle overige antwoorden aan de hand van dit schema gecodeerd. Hoewel de analyse van de open vragen geen numerieke verwerking tot doel heeft, in se heeft een antwoord dat slechts één keer werd vermeld ook veel informatieve waarde, geven we mee hoe vaak aan antwoorden een vergelijkbare code werd toegekend. Het is immers interessant om te zien of bepaalde antwoorden meermaals voorkomen. We geven voor elk citaat mee of het om een moeder of vader gaat, hoe oud ze zijn en welke de gezinsconstellatie is. Noteer dat het ook hier het gezin betreft zoals dit werd opgegeven in het gezinsraster bij de vraag ‘Wie hoort – volgens u – bij uw gezin?’ en dat een respondent mogelijks ook nog een partner of kinderen kan hebben die (nog) niet (meer) tot het gezin behoren.

Zo werd 70 keer aangegeven dat de vraag niet van toepassing is, af en toe werd daarbij meegegeven dat de kinderen intussen volwassen zijn en de zorgtaken niet langer aan de orde zijn. Niets of het is goed zo werd eveneens 70 keer genoteerd en 61 keer beperkten respondenten zich tot het beschrijven of legitimeren van de huidige situatie eerder dan aan te geven wat men liever anders had gezien. Dit resulteert in 392 antwoorden die verder werden geëxploreerd.

54 respondenten (5 mannen, 49 vrouwen) geven op een eerder algemene manier aan dat ze zorgtaken liever **beter verdeeld** zagen. Het gaat dan over ‘meer verdelen’, of een meer ‘gelijke’, een ‘eerlijke’ of een meer ‘evenwichtige’ verdeling, over meer balans of dus gewoonweg een ‘betere’ verdeling van de zorgtaken. Soms



wordt het ook verwoord als een meer aansluitende verdeling van de zorgtaken, of net andersom 'beurtelings' of 'een beurtrol'.

Een enkele keer geven respondenten aan dat men externe hulp zou willen (n = 2), of dat men bepaalde taken minder wilt doen (n = 5), maar bovenal geven respondenten aan dat ze wensten dat ze of zelf of dat de partner (n = 65, 23 mannen en 42 vrouwen) **(meer) tijd** beschikbaar had **of meer tijd 'thuis'** aanwezig was of meer of vroeger thuis zou zijn om de zorg voor de kinderen (mee) op te nemen. Het gaat daarnaast vaak ook om meer tijd vrijmaken voor de zorgtaken (of tijd hebben voor de kinderen). Mannen geven hierbij ook aan meer thuis te willen zijn om de partner te kunnen ondersteunen en zelf meer tijd met de kinderen door te willen brengen en een enkele keer ook om zelf wat meer 'vrije' tijd te hebben (zie ook verder).

*Ik had liever dat mijn man meer tijd kon vrijmaken om tijd te hebben met de kindjes. Hij wil dit ook graag maar momenteel is dit niet mogelijk omwille van het werk (vrouw, 35 jaar, gehuwd, twee kinderen, zichzelf werkt deeltijds, partner werkt voltijds).*

*J'aurais préféré (même si je suis content) que je puisse avoir plus de temps pour aider davantage mon épouse dans les activités familiales (conciliation travail-famille) (man, 46 jaar, gehuwd, twee kinderen, voltijds aan het werk, de partner werkt minder dan halftijds).*

De drukke ochtendspits thuis of de uren vlak na school en rond het avondmaal worden daarbij veelvuldig vermeld (zie ook verder). Of zoals een respondent treffend beschrijft:

*... meteen na school is papa er vaak niet. Hij is er vaak pas om 18u, maar dan is alles van huiswerk, hobby's, eten gepasseerd ... (vrouw, 38 jaar, ongehuwd, twee kinderen, partner werkt deeltijds, zichzelf werkt voltijds).*

38 mannen en 9 vrouwen geven aan dat ze liever **zelf meer taken zouden (kunnen) opnemen**. Wat wilt men zelf meer doen? De kinderen 's ochtends naar de opvang brengen, de kinderen ophalen uit de opvang of op school, helpen bij het huiswerk, spelen, de kinderen naar hun hobby's brengen en kunnen blijven kijken, koken of het avondeten klaarmaken, 's avonds de kinderen in bed leggen. Ook verantwoordelijkheid opnemen, denktaken, opvolgwerk, plannen en ondersteuning bieden aan de partner werden vermeld. Het blijft dus niet beperkt tot de dagelijkse zorgtaken, hetgeen ook te maken kan hebben met het feit dat we in de voorgaande vraag uitgebreid peilen naar 'het plannen en managen van zorg' voor de kinderen (zie 2.2.2.). Twee keer immers werd ook het *sensibiliserend karakter* van de gezinsenquête in deze expliciet vermeld:

*Ik had liever meer aandacht besteed aan o.a. bovenstaande zorgtaken. Vanaf nu ga ik er beter opletten! (man, 44 jaar, gehuwd, twee kinderen, werkt zelf minder dan halftijds en de partner werkt voltijds).*

*Ik had liever wat meer geholpen. Het invullen van deze lijst is confronterend (man, 39 jaar, gehuwd, vier kinderen, hij werkt minder dan halftijds en de partner werkt deeltijds).*

83 keer (7 keer door een man en 76 keer door een vrouw) werd meegegeven dat men liever had dat de partner wat meer zorgtaken op zich zou nemen. Soms wilt men ook de kinderen liever wat meer taken zien opnemen (n = 3).

Enkele respondenten geven mee dat ze meer respect, **erkenning of (emotionele) steun** (n = 13, 1 man en 12 vrouwen) wensen van de partner.

*I would love to have recognition of my husband on the support I give to our children (vrouw, 40 jaar, gehuwd, twee kinderen, beide partners werken voltijds).*

Een enkele moeder noemt het 'dankbaarheid':

*Ik had liever een eerlijkere verdeling naargelang het werk van iedere ouder. Of op z'n minst meer dankbaarheid voor alle werk dat verricht wordt (vrouw, 30 jaar, ongehuwd koppel, twee kinderen, deeltijds aan het werk, de partner werkt voltijds).*

Het wensen dat de partner taken zou opnemen wordt ook vaak verwoord als 'meer **betrokkenheid** tonen bij de zorgtaken of bij de kinderen' (n = 52, 11 mannen en 41 vrouwen) of als 'meer **initiatief** tonen' of als 'actiever' of

'spontaan' zorg opnemen (n = 12, allen vrouwen) en hangt samen met de vraag naar steun zoals onderstaand citaat mooi illustreert.

*Ik had liever meer emotionele betrokkenheid van mijn partner, zodat ik me meer gesteund voel (vrouw, 43 jaar, ongehuwd, twee kinderen, beide partners werken voltijds).*

### **Wat wilt men de partner (meer) zien doen of wat wilt men zelf meer opnemen of welke taken moeten beter worden verdeeld?**

Doorgaans wordt dit niet gespecificeerd (n = 102) of blijft het algemeen bij de 'zorg' (n = 45). Meer tijd voor de kinderen wordt ook frequent genoemd, meestal zonder meer detail (n = 23), al wordt daarnaast ook een aantal keren aangegeven dat men meer bezig wilt zijn of dat men wilt dat de partner meer bezig is met het huiswerk van de kinderen (n = 13) of speelt met de kinderen (n = 6) of meer vakantie spendeert met de kinderen (n = 1). Bijspringen in de ochtendrush (n = 17) of de uren na school tot het in bed leggen van de kinderen (n = 15) en het vervoer van de kinderen (n = 14) worden eveneens frequent aangehaald.

Het 'regelen' van het gezinsleven komt hier wel sterk naar voren (n = 29). Sommige respondenten noemen het verantwoordelijkheid opnemen (n = 5). Over dit 'regelen', de verantwoordelijkheid opnemen of de **mentale 'workload'** die zo moeilijk te vatten is in papieren vragenboekjes zeggen enkele respondenten het volgende:

*Ondanks uit de antwoordkruisjes bij vraag 51 naar de verdeling van de zorgtaken al een heel gelijke verdeling blijkt, percipieer ik dat de verantwoordelijkheid en het leiderschap meer bij mij zit. Initiatieven naar het zoeken van oplossingen, het contacteren van therapeuten, gesprekken met leerkrachten, het klaarleggen kledij, praten over de opvoeding, ongerustheid uiten, ... komt dikwijls van mij. Dit bezorgt me een grote emotionele ballast (...) (vrouw, 37 jaar, gehuwd, twee kinderen, de partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat ... ochtendritueel, alles 'regelen', halen en brengen van overal, oudergesprekken bijwonen, plannen, opvolgen ... dat zou meer verdeeld mogen worden. Deze taken worden ook onderschat (vrouw, 42 jaar, gehuwd, twee kinderen, beide partners werken voltijds).*

*Ik had liever dat mijn man ook leert koken en de schoolactiviteiten mee opvolgt. Zo heb ik eens meer tijd voor andere zaken en zit mijn hoofd niet vol met denken aan wat er nog gedaan moet worden (vrouw, 36 jaar, twee kinderen, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat mijn partner meer tijd had om zorgtaken op hem te nemen, zodat ik minder verantwoordelijkheid moet nemen in het gezin (meer rust, fysiek en emotioneel voor mij) (vrouw, 38 jaar, ongehuwd, samengesteld gezin, twee kinderen, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

Dat enkele van deze vrouwen slechts deeltijds werken, geeft aan dat louter de werkuren verminderen geen afdoende oplossing blijkt te zijn voor deze mentale 'workload'.

Meer hulp in het huishouden komt ook al aan bod (n = 23) en een enkele keer dat er meer geklust dient te worden (n = 2)(zie ook verder onder 3.2.2.). Enkele ouders wensen (meer) 'vrije tijd' (n = 6).

Niet iedereen geeft redenen mee wat henzelf of de partner tegenhoudt om meer zorgtaken op te nemen, maar degenen die dat wel doen geven een heel scala van **hindernissen** mee. Het werk is echter de grootste spelbreker (n = 45).

*Ik had liever dat mijn man meer tijd kon vrijmaken om tijd te hebben met de kindjes. Hij wil dit ook graag, maar momenteel is dit niet mogelijk omwille van het werk (vrouw, 35 jaar, gehuwd, twee kinderen, de partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

Andere spontaan genoemde hindernissen zijn: niet nader gespecificeerd tijdsgebrek (n = 7), ziekte, niet kunnen of durven rijden met de wagen of geen auto hebben (n = 4), of om financiële redenen niet minder kunnen werken (n = 1), traditionele genderrollen voorstaan (n = 3) en niet kunnen loslaten (n = 4).

*Ik had liever meer tijd voor zorgtaken voor mijn kinderen in plaats van dit aan mijn vrouw over te laten (man, 50 jaar, gehuwd met twee kinderen, partner werkt deeltijds, hijzelf werkt voltijds).*

*Ik had liever dat het wat meer verdeeld zou zijn, maar ik ben de mama en ben momenteel thuis wegens ziekte. Dus is het vanzelfsprekend dat ik 90% doe (vrouw, 37 jaar, ongehuwd met twee kinderen in een samengesteld gezin, partner werkt voltijds, zijzelf werkt niet).*

*Omdat ik met ziekte van Parkinson zit kan ik niet veel betekenen in de zorg. Ik zou dat natuurlijk graag anders hebben gezien (man, 75 jaar, gehuwd met één kind, partner werkt deeltijds, hijzelf werkt niet).*

*I would prefer if my wife can drive and take some of that load to transport kids (man, 49 jaar, gehuwd met vijf kinderen, partner werkt minder dan halftijds, hijzelf werkt voltijds).*

*Mijn partner is nog van de oude stempel, maar vergeet dat ik ook voltijds werk (vrouw, 29 jaar, gehuwd met één kind, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever dat ik wat meer vertrouwen kan hebben in mijn partner. Want nu neem ik meer taken op mij zodat ik gerust ben dat het goed gedaan is (vrouw, 37 jaar, ongehuwd, samengesteld gezin, twee kinderen, beide partners werken voltijds).*

Ook het niet samenwonen met de partner (n = 5) of een samengesteld gezin zijn (n = 7) hebben een invloed op hoe de zorgtaken worden verdeeld tussen beide partners.

*Bij een samengesteld gezin ligt dit anders. Ieder doet meer voor eigen kinderen. Je 'vraagt' eerder om hulp als je partner iets voor de eigen kinderen moet doen. (...) (vrouw, 48 jaar, ongehuwd, samengesteld gezin, vier kinderen, beide partners werken voltijds).*

*Hij is niet de vader en moeit zich niet met de kinderen. Dat stoort me niet (vrouw, 47 jaar, ongehuwd, samengesteld gezin, twee kinderen beide partners werken voltijds).*

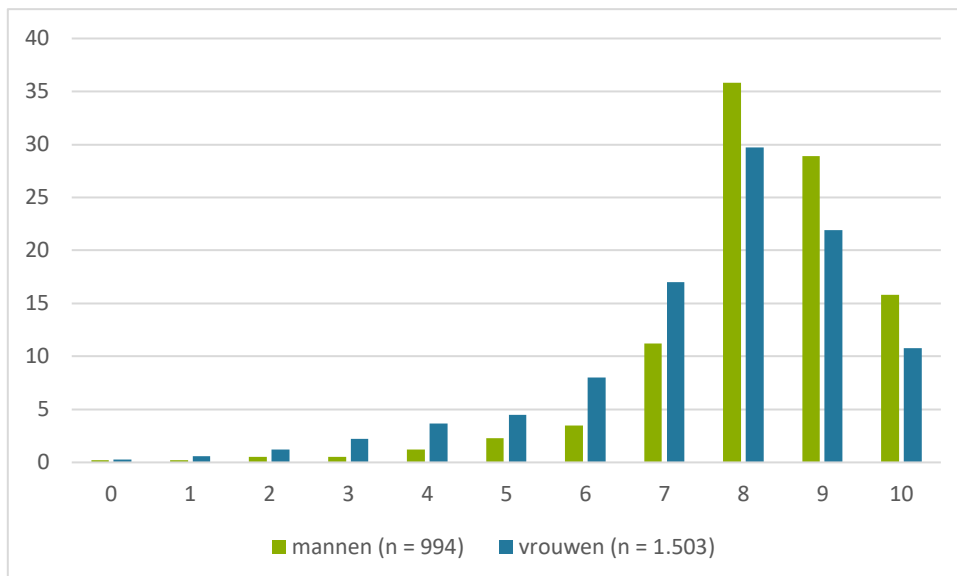
*Mijn nieuwe partner was kinderloos, hij moet hier dus nog in groeien (vrouw, 33 jaar, ongehuwd, samengesteld gezin, twee kinderen, beide partners werken voltijds).*

## 3.2 HUISHOUDTAKEN

### 3.2.1 Tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken

Na de vraag wie er zorgt voor de tien taken die veelal vallen onder huishoudelijk werk en klussen en het onderhouden van huis en tuin vragen we aan de respondenten: *Hoe tevreden of ontevreden bent u met de huidige verdeling van de huishoudelijke taken tussen u en uw partner?* Respondenten kunnen een score aangeven gaande van 0 tot 10. Daarbij werd de volgende instructie meegegeven: *Kruis het best passende cijfer van 0 tot 10 aan waarbij 0 'zeer ontevreden' betekent en 10 'perfect tevreden'.* De gemiddelde tevredenheid van respondenten met de wijze waarop de huishoudtaken zijn verdeeld tussen henzelf en de partner is 7,9. Met een gemiddelde score van 7,6 op 10 zijn vrouwen beduidend minder tevreden met de verdeling van de huishoudtaken dan mannen (8,2). Dat vrouwen, na de verdeling van de zorgtaken, ook de verdeling van de huishoudelijke taken minder gunstig percipiëren dan mannen is in onderstaande figuur duidelijk te zien. Mannen geven veel vaker een score van 8, 9 of 10 dan vrouwen (80,4% tegenover 62,4%). Deze cijfers zijn gelijkaardig aan de cijfers voor de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken.

Figuur 14. Tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar geslacht (percentages)



Significantieniveau: Wilcoxon Rank Sum Test voor het verschil in tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar geslacht:  $p < 0,001$ .

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Wanneer we kijken naar de evolutie sinds 2016, dan zien we een opvallende toename van het aandeel ouders, zowel mannen als vrouwen, dat een score van 8 of meer dan 8 op 10 geeft, van 60,4% in 2016 tot 71,5% in 2021<sup>19</sup>. Voor mannen neemt het aandeel dat een score van 8 of meer op 10 geeft toe van 69,7% tot 80,4%, voor vrouwen van 50,8% tot 62,4% (zie figuur 15). Het is niet duidelijk wat aan de basis ligt van deze toename in tevredenheid over de verdeling van de huishoudtaken in 2021. Het kan zijn dat het om een betere taakverdeling gaat naar aanleiding van de coronapandemie en de bestrijdingsmaatregelen (waaronder verplicht thuis werken voor veel ouders), maar het kan ook zijn dat het voorleggen van een lijst met huishoudtaken in het vragenboekje gaande van (dagelijks) maaltijden bereiden tot het onderhoud van de tuin (zie 2.2.1. voor een overzicht van de items) voorafgaand aan de vraag naar de tevredenheid met de taakverdeling, bijdraagt aan een gevoel van meer tevredenheid omdat men het complete plaatje ziet. Het is niet ondenkbaar dat vrouwen meer tevreden zijn met de taakverdeling in het huishouden wanneer ook de klussen, herstellingen en het onderhoud van huis en tuin in rekening worden gebracht. In 2016 werd immers geen lijst van huishoudelijke taken (noch met betrekking tot het routine huishoudelijke werk, noch met betrekking tot klussen en het onderhoud van huis en tuin) voorgelegd.

Wie is er dan minder tevreden met de verdeling van de huishoudtaken? We zien geen verschil wanneer we de respondenten opdelen naar leeftijdsgroep, noch voor mannen, noch voor vrouwen<sup>20</sup> (niet in tabel). Ook een opdeling naar herkomst of opleidingsniveau leidt niet tot betekenisvolle verschillen<sup>21</sup>. Wel zien we kleine, doch betekenisvolle verschillen naargelang de werksituatie van de vader EN de werksituatie van de moeder. Vaders zijn meer tevreden met de verdeling van de huishoudtaken wanneer vrouwen minder dan halftijds of niet werken dan wanneer vrouwen voltijds of deeltijds werken (85,5% geeft een tevredenheidsscore van 8 of meer

<sup>19</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken tussen 2016 en 2021: Pearson  $\chi^2$  met  $p < 0,001$ ; voor mannen:  $p < 0,001$  en voor vrouwen:  $p < 0,001$ .

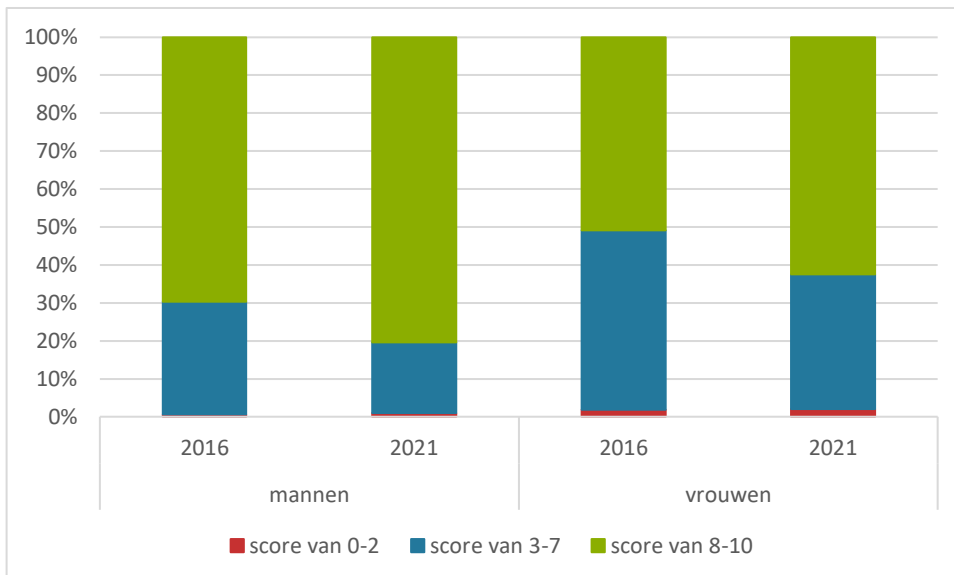
<sup>20</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar leeftijd: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,8511$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,0932$  (n.s.).

<sup>21</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar herkomst: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,0848$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,5012$  (n.s.). Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar opleidingsniveau: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,7094$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,4717$  (n.s.).

op 10 tegenover respectievelijk 78,9% en 79,5%)<sup>22</sup>. Vrouwen zijn meer tevreden met de verdeling van de huishoudtaken wanneer zij voltijds werken (65,6% van de vrouwen geeft een score van 8 of meer op 10 tegenover respectievelijk 59,1% en 61,5% voor de vrouwen voor de vrouwen die deeltijds en minder dan halftijds of niet werken). De werksituatie van vaders leidt eveneens tot beperkte, doch betekenisvolle verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken. Vaders zijn iets minder tevreden naarmate zijzelf minder werken, van 80,9% vaders die een score geven van 8 of meer op 10 wanneer ze voltijds werken tot 77,2% wanneer ze minder dan halftijds of niet werken. Moeders zijn het meest tevreden met de verdeling van de huishoudtaken wanneer vaders deeltijds werken, 69,1% geeft dan een score van 8 of meer op 10 tegenover 61,2% van de moeders bij voltijds werkende vaders en 66,3% van de moeders bij vaders die minder dan halftijds (of niet) werken<sup>23</sup>.

We zien daarnaast dat vaders betekenisvol minder tevreden zijn over de verdeling van het huishoudelijke werk wanneer er meer kinderen in het gezin zijn. 83,3% van de vaders met één kind geven een score van 8 op 10 of meer tegenover respectievelijk 80,2% en 76,0% wanneer ze twee of drie of meer kinderen hebben<sup>24</sup>. Voor moeders maakt het aantal kinderen geen verschil in de tevredenheidsscores. Naar leeftijd van het jongste kind zien we geen verschillen, noch voor vaders, noch voor moeders<sup>25</sup>.

*Figuur 15. Tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar geslacht en naar jaar (percentages)*



Significantieniveau: Pearson  $\chi^2$  met  $p < 0,001$  voor mannen en  $p < 0,001$  voor vrouwen.

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2016-2021](#)

<sup>22</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar de werksituatie van vrouwen: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,0510$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,0457$ .

<sup>23</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar de werksituatie van mannen: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p < 0,001$  en voor vrouwen:  $p = 0,0101$ .

<sup>24</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar het aantal kinderen: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,0245$  en voor vrouwen:  $p = 0,3123$  (n.s.).

<sup>25</sup> Verschillen in de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken naar leeftijd van het jongste kind: Pearson  $\chi^2$  voor mannen:  $p = 0,8862$  (n.s.) en voor vrouwen:  $p = 0,1934$  (n.s.).

### 3.2.2 Wat had men liever anders gezien in de verdeling van het huishoudelijke werk?

546 respondenten die eerder in het vragenboekje aangaven dat de partner tot het gezin behoort, antwoordden op deze open vraag. Daarvan gaven 49 respondenten aan dat ze niets anders wilden zien of dat het goed is zoals het is en nog eens 48 respondenten schreven dat deze vraag voor hen niet van toepassing was. 37 respondenten beperkten zich tot een beschrijving van de situatie en gaven niet aan wat ze liever anders hadden gezien. Dit resulteert in 412 antwoorden voor verdere analyse. We hanteerden het codeschema dat we ontwikkelden voor de verwerking van deze vraagstelling in 2016 (Audenaert, 2018). Dit codeschema werd vervolgens toegepast op de eerste vijftig antwoorden, en bijgesteld (zie bijlage 4). We geven ook hier voor elk citaat mee of het om een moeder of vader gaat, hoe oud ze zijn en welke de gezinsconstellatie is.

Veel verzuchtingen liggen in dezelfde lijn, maar behelzen verschillende nuances in de taakverdeling tussen mannen en vrouwen. Zo geven best veel respondenten aan dat ze vinden dat **de partner meer mag bijdragen** aan de huishoudelijke taken (n = 182, waarvan 11 mannen en 171 vrouwen). Daarnaast wenst men **'meer hulp'** zonder expliciet op te geven dat ze vinden dat de partner meer zou moeten bijdragen aan het huishoudelijke werk (n = 42, waarvan 4 mannen en 38 vrouwen). Net zoals bij de verdeling van de zorgtaken, gaven respondenten ook aan de taken meer te willen verdelen, of een **'betere verdeling'** van de huishoudelijke taken te wensen, vaak ook verwoord als een 'gelijke(re)' of 'meer gelijke' of 'eerlijkere' verdeling, of als meer 'evenwicht' (n = 49, waarvan 7 mannen en 42 vrouwen). Deze drie verzuchtingen samengenomen gaat het toch om zes op de tien commentaren over wat men liever anders had gezien. Een enkele keer wordt meegegeven dat men wenste dat het ganse plaatje eerlijker verdeeld is, maar doorgaans is uit de antwoorden niet duidelijk wat men precies bedoelt met gelijke verdeling, evenwicht of hoe dit 'evenwicht' tot stand moet komen, of wat er bij de verzuchting naar meer evenwicht precies in de schaal wordt gelegd.

Een aantal respondenten schrijven dat ze **minder huishoudelijke taken** zouden willen, of dat ze zich niet zoveel willen (moeten) bezighouden met bepaalde taken of dat ze liever minder alleen moeten instaan voor een bepaalde taak (n = 11). Een enkele keer had men liever 'meer afwisseling' gehad.

*Ik had liever minder was gehad en minder chaos in huis (vrouw, 31 jaar, gehuwd met 2 kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever niet altijd het avondeten moeten maken (man, 38 jaar, ongehuwd koppel met één kind, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever dat ik me minder moest bezig houden met de financiën (vrouw, 39 jaar, ongehuwd koppel met één kind, partner werkt voltijds, zijzelf werkt deeltijds).*

Het huishoudelijk werk blijkt ook een eenzame en tijdsopslorpende bezigheid. Koken voor de dagelijkse maaltijden is daarbij het meest een doorn in het oog (n = 54), naast het gebrek aan opruimen door de andere gezinsleden of de verzuchting naar meer hulp bij het opruimen (n = 28), inzonderheid het opruimen van de tafel na de maaltijd. Boodschappen wordt 11 keren vermeld als een taak die men graag ook door de partner zag opgenomen, of die men graag samen wilt doen. Andere huishoudelijke taken worden minder vaak vermeld.

Een aantal respondenten ziet in **het 'samen' bezig zijn** in het huishouden een (deel van de) oplossing (n = 22, 3 mannen en 19 vrouwen).

*Ik had liever dat sommige taken samen zouden worden opgenomen. Samen koken of opruimen in plaats van dit alleen te moeten doen (vrouw, 33 jaar, ongehuwd koppel met drie kinderen, partner werkt voltijds, zijzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat we meer samen deden, bv. maaltijden bereiden, boodschappen, afwas. Alles gaat veel sneller dan (vrouw, 38 jaar, gehuwd met twee kinderen, partner werkt voltijds, zijzelf werkt deeltijds).*

Vier vrouwen melden dat ze het op prijs zouden stellen dat er wat **(meer) waardering** komt voor het geleverde werk in het huishouden.



*Ik had liever op z'n minst wat meer waardering gekregen voor al die taken of een partner die uit zichzelf wat meer zou meewerken (vrouw, 45 jaar, ongehuwd koppel met twee kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever dat hij mijn werk thuis meer zou appreciëren en niet vanzelfsprekend vindt (vrouw, 30 jaar, ongehuwd koppel met twee kinderen, beiden werken voltijds).*

18 respondenten geven aan dat ze (meer) beroep zouden willen doen op **externe hulp** voor (een deel van) het huishoudelijke werk. De kwaliteit van dienstverlening blijkt daarbij een aandachtspunt.

*I would have preferred that my husband [would] realize I also do the household [chores], and even to have someone to take more of these tasks out of our hands (vrouw, 40 jaar, gehuwd met twee kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever wat meer evenwicht gezien. Ik kan er moeilijk veel tijd voor uittrekken. Anderzijds zou ik meer externen/externe hulp inschakelen. Mijn partner is daar niet voor te vinden (man, 42 jaar, gehuwd met twee kinderen, hijzelf werkt voltijds, de partner werkt deeltijds).*

*Ik had liever meer regelmaat gezien in de planning van het dienstencheque-bedrijf en de komst van de huishoudhulp (vaak werkverlet, geen vervanging) (vrouw, 38 jaar, gehuwd met drie kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had graag een betrouwbare en goed opgeleid poetshulp (man, 46 jaar, gehuwd met drie kinderen, beiden werken voltijds).*

Daartegenover geven 54 respondenten - waarvan 35 mannen en 19 vrouwen - aan dat ze **zelf meer zouden willen of moeten bijdragen** aan de huishoudelijke taken.

*Door rugoperatie ben ik minder mobiel en kan ik niet zoveel helpen als ik zou willen (heffen, draaien, gewicht) (man, 47 jaar, gehuwd met één kind, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever nog meer taken zelf gedaan. Dit voor een betere balans tussen beide partners (man, 49 jaar, gehuwd met één kind, beiden werken voltijds).*

Wat houdt hen tegen om meer bij te dragen aan het huishoudelijke werk? **Op welke hindernissen stoten gezinnen bij de verzuchting naar een meer gelijke verdeling van de taken in en rond het huis?** Niet alle respondenten geven mee waarom het niet lukt om een meer gelijke taakverdeling te realiseren, 149 respondenten formuleren wel een hindernis. Twee hindernissen springen eruit: **te weinig tijd** (57 keren vermeld, doorgaans omwille van het werk of de late uren waarop moet worden gewerkt) en **een eerder passieve houding van de partner** (eveneens 53 keren vermeld, 2 mannen en 51 vrouwen).

*Ik had liever wat meer hulp in het huishouden maar dit is niet mogelijk doordat mijn partner al vele andere taken doet én voltijds werkt (vrouw, 40 jaar, ongehuwd koppel met één kind, partner werkt voltijds, zijzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat mijn man meer thuis was om de taken beter te verdelen (vrouw, 46 jaar, gehuwd met twee kinderen, partner werkt voltijds, zijzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat we meer konden samen koken of dat één iemand voor de baby zorgt terwijl de ander kookt. Helaas werkt mijn man 's avonds ook nog veel en komen de huishoudelijke dingen veelal bij mij terecht (vrouw, 31 jaar met één kind, partner werkt voltijds, zijzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever een eerlijker verdeling want het weegt zwaar op mijn partner, maar dan moet ik werk verminderen en dat lukt niet (man, 44 jaar gehuwd met drie kinderen, beiden werken voltijds, man werkt veel overuren).*

*Als mijn partner vroeger zou kunnen thuiskomen van zijn werk (nu 18u) dan zouden wij nog meer kunnen verdelen (vrouw, 38 jaar, ongehuwd koppel met twee kinderen, partner werkt deeltijds, zijzelf werkt voltijds).*

Over de passieve houding van de partner wanneer huishoudelijke taken moeten worden opgenomen, men verwoordt dit als de wens dat de partner 'spontaan' of 'uit eigen initiatief, uit eigen beweging' of 'vanzelf' taken

zou opnemen, of dat men graag een 'actieve' inbreng van de partner had bij bepaalde deeltaken. Ook het werk 'zien' sorteren we hieronder. Het valt op dat het quasi uitsluitend vrouwen zijn, die dergelijke opmerkingen maken over de mannelijke partner.

*Ik had liever dat mijn partner spontaan kleine huishoudelijke taken op zich neemt, zoals opruimen na maaltijd (vrouw, 38 jaar, ongehuwd koppel met één kind, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat dat mijn partner meer spontaan zou opruimen. Nu doet hij het ook, maar eerder omdat ik er dan om vraag (vrouw, 41 jaar, gehuwd koppel met drie kinderen, partner werkt deeltijds, zichzelf werkt voltijds).*

*Ik had liever dat mijn man meer zag liggen. Hij doet zijn best, maar een man ziet gewoon veel dingen niet (vrouw, 44 jaar, gehuwd met één kind in een samengesteld gezin, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat hij af en toe initiatief neemt voor de kleinere taken en dat er meteen opgeruimd wordt (vrouw, 44 jaar, gehuwd met twee kinderen, partner werkt deeltijds, zichzelf werkt voltijds).*

*Ik had liever gehad dat ik mijn man niet altijd aan de taken moest herinneren (vrouw, 42 jaar, gehuwd met twee kinderen in een samengesteld gezin, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever niet zo duidelijk de 'manager rol' in het huishouden gehad. Mijn partner doet (relatief) veel, maar vaak enkel als ik het vraag (vrouw, 30 jaar, ongehuwd koppel met één kind, beiden werken deeltijds).*

*Ik had liever dat we de huishoudelijke taken meer verdelen. Mijn huidige partner denkt veel aan zichzelf. Hij zou meer initiatief mogen nemen en werk mogen zien (vrouw, 41 jaar, ongehuwd koppel met één kind in een samengesteld gezin, beiden werken voltijds).*

Ook het ontbreken van **communicatie of een betere planning** of organisatie van het huishouden wordt 7 keren vermeld.

*Ik had liever betere afspraken voor het opruimen, en samenwerken voor grotere klussen in plaats van deze uit te stellen (vrouw, 54 jaar, gehuwd met drie kinderen, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever meer op voorhand afgesproken daarrond. Nu groeien de dingen & belanden we in een bepaalde verdeling (vrouw, 39 jaar, ongehuwd koppel met twee kinderen, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever dat we van in het begin een betere verdeling hadden gemaakt, maar op dit moment is er geen frustratie meer rond en kennen we elkaars taken (vrouw, 40 jaar, gehuwd met 3 kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever een meer afgelijnde taakverdeling (structuur) (man, 34 jaar, gehuwd met twee kinderen, hijzelf werkt voltijds, de partner werkt deeltijds).*

Andere gemelde hindernissen zijn: het niet samenwonen (n = 2), een klassieke of traditionele genderrolattitude voorstaan, inclusief de taken niet uit handen kunnen geven (n = 6), geen rijbewijs hebben (n = 1), de partner is geen handige Harry (n = 5), verbouwingen (n = 1), ziekte of een beperking (n = 4) en een verschillend bioritme (n = 1). Ook de COVID-19-pandemie wordt twee keer vermeld.

*Ik had liever dat mijn man ook eens de vuilzakken buiten zou zetten, maar zijn moeder deed dat ook altijd en wat kan ik dan nog zeggen? (vrouw, 41 jaar, gehuwd met twee kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever gehad dat ik meer hulp mocht bieden aan mijn partner om haar te ontlasten maar dit laat ze niet toe door haar strakke planning (vrouw, 38 jaar, ongehuwd halebikoppel met twee kinderen, beiden werken voltijds).*

*Ik had liever dat mijn man wat meer klussen en herstellingen in het huis zou doen. Hij is geen handige Harry (vrouw, 38 jaar, ongehuwd met drie kinderen in een samengesteld gezin, partner werkt voltijds, zichzelf werkt deeltijds).*

*Ik had liever meer kunnen bijdragen. We hebben een klushuis waar ik nu veel tijd aan kwijt ben (man, 37 jaar, gehuwd koppel met twee kinderen, hijzelf werkt voltijds, de partner werkt minder dan halftijds).*

*Er is teveel onevenwicht door corona (man, 55 jaar, ongehuwd met één kind in een samengesteld gezin, hijzelf werkt voltijds, de partner werkt minder dan halftijds).*

## 4 SAMENVATTEND BESLUIT EN BELEIDSAANBEVELINGEN

We doen op basis van de gegevens in de gezinsenquête geen uitspraken over het aantal uren dat mannen en vrouwen aan gezinstaken opnemen. Daarvoor is er het daartoe specifiek uitgeruste tijdsbudgetonderzoek van de VUB (onderzoeksgroep TOR/MOTUS). Maar uit de gezinsenquête blijkt toch dat ook de zelfinschatting van respondenten over het eigen aandeel in de gezinstaken de kloof tussen mannen en vrouwen bevestigt. De meerwaarde van de gezinsenquête ligt in het feit dat we, gebaseerd op de vakliteratuur en op de bevindingen uit de vorige editie van de gezinsenquête, probeerden om ook de verdeling van de onzichtbare mentale 'workload' of het managen van de zorg binnen gezinnen in kaart te brengen.

We zien in de gezinsenquête in 2021 een nog steeds hoofdzakelijk traditioneel rollenpatroon. Zorgtaken, zowel de 'dagelijkse zorg' als 'het managen van de zorg' zijn doorgaans voor de moeder, net als de routinetaken in het huishouden. Klussen en onderhoud van huis en tuin zijn dan weer voor de vader. Dit blijkt uit de gemiddelde scores op de verschillende subschalen en is goed te zien in de antwoordverdeling per item. De meest uitgesproken klassieke rolverdeling vinden we terug bij:

1. Het wassen en strijken van kledij (bij 71,6% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de moeder opgenomen)
2. Het nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal (bij 71,6% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de moeder opgenomen)
3. Het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken (bij 69,0% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de moeder opgenomen)
4. Het bereiden van maaltijden (bij 60,8% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de moeder opgenomen)
5. Het opruimen, stofzuigen en schoonmaken (bij 58,9% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de moeder opgenomen)

Moeders nemen deze taken het meest op zich. En in de andere richting, vinden we alle vier de gezinstaken terug die ressorteren onder klussen en onderhoud van huis en tuin. Vaders nemen deze taken het meest op zich. Het gaat om:

1. Het buitenzetten van de afvalbakken en het afval wegbrengen naar het containerpark (bij 73,9% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de vader opgenomen)
2. Het herstellen van fietsen en speelgoed e.d. (bij 69,7% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de vader opgenomen)
3. Kleine herstellingen in en rond het huis (bij 63,6% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de vader opgenomen)
4. Het onderhoud van de tuin (bij 51,7% van de gezinnen wordt deze taak 'altijd of meestal' door de vader opgenomen)

Desondanks zijn er een aantal gezinstaken die relatief veel door beide ouders 'even vaak' worden opgenomen. De top vijf van gezinstaken die het meest 'even vaak door beide ouders' worden opgenomen zijn:

1. Zorgen dat de kinderen zich goed gedragen (72,2%)
2. Zorgen voor emotionele ondersteuning van de kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen) (70,1%)
3. Het afwassen en opruimen na de maaltijd en de vaatwasmachine in- en uitladen (53,5%)
4. Het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten (53,3%)
5. Zorgen dat de kinderen bezig zijn (spelen met de kinderen, de kinderen animeren, naar de speeltuin gaan, wandelen, fietsen e.d.) (43,7%)

Het is opvallend dat er – op basis van de antwoordpatronen van moeders en vaders - een duidelijk onderscheid te maken is tussen vier groepen van gezinstaken. Naast de zorg voor de kinderen, het routinewerk in het huishouden en de klussen in huis en tuin, komt het managen van de zorg – hier 'zorgmanagement' genoemd, duidelijk naar voor als aparte cluster aan gezinstaken. Verder blijkt dat wie de klussen en het onderhoud van huis en tuin op zich neemt, minder betrokken is in de dagelijkse zorg, het zorgmanagement en de routinetaken in het huishouden en omgekeerd. Wie meer betrokken is bij de dagelijkse zorg, het zorgmanagement en de routinetaken in het huishouden, is minder betrokken bij de klussen en het onderhoud van huis en tuin.

Respondenten met een herkomst buiten de EU<sup>+</sup> kennen een minder traditionele verdeling van het zorgmanagement dan respondenten met een herkomst in België of de EU<sup>+</sup>, in die zin dat niet-EU<sup>+</sup>-vaders wat meer bijdragen aan het zorgmanagement en niet-EU<sup>+</sup>-moeders wat minder dan respondenten met een herkomst in België of de EU<sup>+</sup>, al blijft ook hier de genderkloof groot. Verder zien we ook dat respondenten met een herkomst buiten de EU<sup>+</sup> minder bijdragen aan klussen en het onderhoud van huis en tuin en dat dit geldt voor zowel de mannen als de vrouwen. Een mogelijke verklaring voor de lagere scores voor mannen en vrouwen met een herkomst buiten de EU<sup>+</sup> is dat deze gezinnen minder vaak beschikken over een 'eigen' woning en/of tuin (zie 'wonen en digitale toegankelijkheid', Put & Pasteels, 2022). Voor het opnemen van dagelijkse zorg voor de kinderen en de routinetaken in het huishouden maakt herkomst geen verschil.

Het opleidingsniveau en de werkuren van zowel mannen als vrouwen spelen ook een rol, maar alleen bij het opnemen van de dagelijkse zorg en bij de routinetaken in het huishouden. Wanneer respondenten hoger opgeleid zijn, dragen vaders meer bij aan de dagelijkse zorgtaken en aan de routine taken in het huishouden en moeders wat minder, al blijft de genderkloof - met name voor de routinetaken in het huishouden – ook hier groot. Als mannen meer werken, dragen ze zelf minder bij aan de dagelijkse zorgtaken en moeders meer. Maar ook omgekeerd, als moeders meer werken, dragen vaders wat meer bij aan de dagelijkse zorgtaken en moeders wat minder. Een vergelijkbare trend zien we bij de routinetaken in het huishouden. Noch het opleidingsniveau, noch de werkuren van vaders en moeders maken een verschil voor het opnemen van gezinstaken die vallen onder zorgmanagement of het onderhoud van huis en tuin.

Gezinskenmerken zoals het aantal kinderen en de leeftijdscategorie van het jongste kind in het gezin maken een verschil in de zorgtaken. De dagelijkse zorg voor de kinderen is voornamelijk aanwezig bij gezinnen met jonge kinderen. Voor het opnemen van de dagelijkse zorg zien we immers dat de eigen bijdrage van zowel vaders als moeders betekenisvol en vrij drastisch daalt naarmate het jongste kind ouder is. Maar, en dit geldt voor elke leeftijdscategorie van het jongste kind, moeders nemen nog steeds meer dan vaders de dagelijkse zorg voor de kinderen op zich. Dus moeders nemen ook in gezinnen met oudere kinderen meer zorgtaken op dan vaders. Voor het zorgmanagement zien we dezelfde genderkloof hoe oud het jongste kind ook is, en zien we eerst een toename van het opnemen van deze taken, met een maximumscore voor zowel vaders als moeders wanneer het jongste kind tussen 6 en 12 jaar oud is (= de leeftijd waarop kinderen schoollopen in het lager onderwijs). Wanneer het jongste kind ouder is, neemt de score weer af en zakt dan ruim onder de score voor de groep ouders wiens kind jonger is dan 3 jaar. Deze scores geven goed weer, zowel voor de dagelijkse zorg als voor het

zorgmanagement, voor welke groepen ouders – naar leeftijd van het jongste kind – de zorgtaken het meest tijd en energie vragen. Zowel vaders als moeders scoren ook betekenisvol lager op het opnemen van dagelijkse zorg naarmate er meer kinderen zijn in het gezin. Voor het opnemen van zorgmanagement geldt het omgekeerde, zowel vaders als moeders scoren betekenisvol hoger naarmate er meer kinderen zijn in het gezin.

Gemiddeld scoren vaders en moeders een 8 op tien wanneer hen wordt gevraagd om de tevredenheid met de verdeling van de zorgtaken te beoordelen. Moeders scoren gemiddeld een half punt lager dan vaders. Vergeleken met 2016 zijn vaders gemiddeld genomen wat meer tevreden met de verdeling van de zorgtaken, en moeders wat minder, maar het is ons niet duidelijk waarom precies dit zo is. Speelt de COVID-19-pandemie en de beleidsmaatregelen die ook in het voorjaar van 2021 nog het sociale leven inperkten hier een rol? Zo ja, welke? Vrouwen met een herkomst buiten de EU+ zijn meer tevreden met de verdeling van de zorgtaken, alsook vrouwen wiens partner deeltijds werkt.

Wanneer we vragen wat men liever anders had gezien in de verdeling van de zorgtaken (en het zorgmanagement), komt meermaals de verzuchting naar een betere of een meer gelijke, eerlijke of evenwichtige verdeling van deze taken naar boven, maar toch ook de verzuchting naar meer tijd en meer tijd thuis kunnen zijn of vroeger thuis kunnen zijn om de zorg voor de kinderen (mee) op te kunnen nemen. Veel moeders wensen een betere verdeling van de zorgtaken en/of dat hun partner meer/vroeger thuis is om mee zorgtaken op te nemen, maar vaders wensen dit zelf ook, zo blijkt uit de antwoorden. Meermaals geven vaders in hun antwoorden immers aan dat ze liever zelf meer zorgtaken zouden kunnen opnemen. Het werk is daarbij de grootste hindernis.

De cijfers voor de tevredenheid met de verdeling van de huishoudtaken zijn vergelijkbaar en vrouwen zijn ook wat betreft de verdeling van de huishoudtaken gemiddeld 0,6 punt minder tevreden dan mannen. Hetgeen wel opvalt is dat er, althans wat betreft de huishoudtaken een sterke toename is van mannen en vrouwen die een score van 8 op tien of meer geven vergeleken met 2016. Het is echter niet duidelijk wat aan de basis ligt van deze toename in tevredenheid, meer (samen) thuis zijn tijdens de COVID-19-pandemie of mogelijks is dit te wijten aan een methode-effect omdat we, anders dan in 2016, in 2021 een lijst met huishoudtaken en taken die ressorteren onder klussen en het onderhoud van huis en tuin voorlegden in een voorgaande vraag. Mogelijks draagt het zien van het complete plaatje bij aan de tevredenheid met de verdeling van deze taken.

De tevredenheid met de verdeling van huishoudelijke taken verschilt naargelang de werksituatie van moeders en vaders. Vaders zijn het vaakst tevreden als de partner niet of minder dan halftijds werkt, vrouwen zijn het vaakst tevreden als zijzelf voltijds werken. Vaders zijn minder tevreden naarmate zijzelf minder werken, terwijl moeders het vaakst tevreden zijn wanneer de vader deeltijds werkt.

Zes op de tien verzuchtingen van wat men liever anders had gezien in de verdeling van de huishoudelijke taken gaan toch over de wens dat de partner meer zou doen in het huishouden of dat men een betere verdeling wenst - vaak ook verwoord als een 'gelijke' of 'meer gelijke', of 'eerlijke' verdeling, of als meer 'evenwicht' - of dat men meer 'hulp' wenst in het huishouden zonder expliciet naar de partner te refereren als bron van hulp. Een aantal respondenten ziet in het 'samen' bezig zijn in het huishouden een (deel van de) oplossing, ook waardering voor het geleverde werk en (meer) externe (poets)hulp worden vermeld. Behoorlijk wat respondenten geven aan dat ze graag zelf meer zouden bijdragen aan het huishoudelijke werk. Hindernissen zijn: te weinig tijd (doorgaans omwille van het werk of de latere werkuren) en een eerder passieve houding van de partner. Men verwoordt dit als de wens dat de partner 'spontaan' of 'uit eigen initiatief, uit eigen beweging' of 'vanzelf' taken zou opnemen, of dat men graag een 'actieve' inbreng van de partner had gehad bij bepaalde deeltaken. Ook het werk in het huishouden 'zien' sorteren we hieronder. Het valt op dat het quasi uitsluitend vrouwen zijn, die dergelijke opmerkingen maken over de partner.



## Beleidsaanbevelingen

Uit de resultaten van de bevraging blijkt dat de gezinstaken op te delen zijn in vier verschillende soorten taken: (1) de dagelijkse zorg voor de kinderen, (2) het zorgmanagement of het regelen van de zorg, (3) de routinetaken in het huishoudelijke werk en (4) het klussen en onderhoud van huis en tuin. We zien voor alle vier de soorten gezinstaken een frappante genderkloof. Voor drie van de vier soorten is deze kloof in het nadeel van de vrouwen/moeders. Zij nemen beduidend meer gezinstaken op die te catalogeren zijn onder dagelijkse zorg voor de kinderen, zorgmanagement en routinetaken in het huishouden. Vaders nemen dan weer beduidend meer de klussen en het onderhoud van huis en tuin op zich. Tot zover geldt dus (nog steeds) het klassieke rollenpatroon in gezinnen in Vlaanderen.

Het valt daarbij op - en het is duidelijk te zien in tabel 2 - dat anders dan voor de dagelijkse zorg voor de kinderen de routinetaken in het huishouden, het zorgmanagement en het klussen en onderhoud van huis en tuin, twee zwaar gendergekleurde bastions zijn waar weinig vooruitzicht lijkt te zijn op verandering. De mate waarin deze taken door mannen en vrouwen worden opgenomen varieert immers niet naargelang het opleidingsniveau of het aantal werkuren van mannen en vrouwen. Het is maar wanneer de kinderen ouder worden, dat mannen en vrouwen voor beide soorten gezinstaken wat meer naar elkaar toegroeien, al blijft er nog steeds een kloof.

Het is ook voor het eerst dat in de gezinsenquête expliciet werd gepeild naar het zorgmanagement. Dit zorgmanagement blijkt niet onbelangrijk omwille van de mentale workload dat het met zich meebrengt. Statistische analyse bevestigt hier het belang van het apart bekijken van de dagelijkse zorgtaken en zorgtaken waarbij 'het plannen en regelen' van de zorg centraal staat (zie eerder onder deel 2). Het 'managen' van de zorg is doorgaans onderbelicht in onderzoek naar genderrollen en/of de taakverdeling in gezinnen. De resultaten hier pleiten toch voor het erkennen en herkennen van deze meer mentale 'workload' in het gezin in onderzoek, maar ook in het gezinsbeleid. De onevenredige verdeling van het zorgmanagement tussen partners, het is veelal opgenomen door moeders, draagt wellicht bij aan een moeilijkere combinatie gezin, zorg en werk.

Daarnaast is het zinvol om vaders te sensibiliseren om ook een billijk deel van de zorgtaken, en ook een billijk deel van die onzichtbare, mentale 'workload' op zich te nemen. Uit de antwoorden bleek immers het sensibiliserende of confronterende karakter van het oplijsten van de vele gezinstaken die onder deze mentale 'workload' ressorteren of zoals een vader neerschreef bij de vraag wat men liever anders had gezien in de verdeling van de zorgtaken: *'Ik had liever wat meer geholpen. Het invullen van deze lijst is confronterend'*. Wanneer de overheid, in het kader van een gelijkheidsbeleid of een activeringsbeleid (hoe meer vrouwen actief op de arbeidsmarkt, hoe beter voor de economie) inzet op een meer gelijke taakverdeling thuis, dan is meer aandacht voor de scheve verdeling van de meer 'onzichtbare' planmatige zorgtaken zeker op zijn plaats. We kunnen daarbij niet omheen aan de nood om genderbewust te communiceren over de gezinstaken en bij uitbreiding over de combinatie gezin en arbeid. En als we van ouders verwachten dat ze, naast het werk ook zorg opnemen voor hun kinderen, dan moeten we als maatschappij voldoende waardering hebben voor die zorgarbeid in gezinnen. In die zin is bv. het recent niet erkennen van ouderschapsverlof als een aan effectieve arbeid gelijkgestelde periode voor de toegang tot het minimumpensioen een gemiste kans om aan die zorgarbeid 'enige' status of waardering toe te kennen.

Tot slot kunnen we de vraag om meer tijd niet negeren. Wanneer we vragen wat men liever anders had gezien in de verdeling van de zorgtaken (en het zorgmanagement), komt meermaals de verzuchting naar een betere of een meer gelijke, eerlijke of evenwichtige verdeling van deze taken naar boven, maar toch ook de verzuchting naar meer tijd en meer tijd thuis kunnen zijn of vroeger thuis kunnen zijn om de zorg voor de kinderen (mee) op te kunnen nemen. Veel moeders wensen een betere verdeling van de zorgtaken en/of dat hun partner meer/vroeger thuis is om mee zorgtaken op te nemen, maar vaders wensen dit zelf ook, zo blijkt uit de antwoorden. Meermaals geven vaders in hun antwoorden immers aan dat ze liever zelf meer zorgtaken zouden kunnen opnemen. Het werk is daarbij de grootste hindernis. Die verzuchting naar meer tijd komt ook elders in

de gezinsenquête tot uiting, met name de vraag om meer tijd voor de partner en voor zichzelf (zie '[de relatie met de partner en relatieondersteuning](#)', Emmery & Pasteels (2022)) en meer tijd voor de kinderen (zie [opvoeding en opvoedingsbeleving](#) (Vancoppenolle, Dupont en Nys (2023)), meer tijd om de kinderen zelf op te vangen na school of tijdens de vakanties (zie [kinderopvang en hulp in het huishouden](#), Audenaert (2023)) en meer tijd om zorg op te nemen voor een zorgbehoevende persoon (zie [mantelzorg in gezinnen](#), Vandezande & Audenaert (2023)). We mogen ons dan terecht de vraag stellen of het – gegeven bovenstaande verzuchtingen van ouders om meer tijd thuis en vroeger thuis te zijn op werkdagen - niet zinvol zou zijn om, naast het uitbreiden van het ouderschapsverlof ook in te zetten op kortere werkdagen of minstens het inperken van overuren. In [de werksituatie van ouders](#) (Pasteels, 2023) komt immers goed tot uiting dat een behoorlijk deel van de ouders in de gezinsenquête meer dan 40 uren per week werkt.

## 5 REFERENTIES

- Audenaert, V. (2018). Gezinsenquête 2016: De taakverdeling in het gezin. Gezinnen in Vlaanderen over de verdeling van de zorg voor de kinderen, betaalde en onbetaalde opvang voor de kinderen, een eerlijke verdeling van de zorgtaken en de huishoudelijke taken, hulp in het huishouden en het opnemen van mantelzorg. Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Audenaert, V. (2022a) *Gezinsenquête 2021: Methodologisch Rapport*. Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Audenaert, V. (2022b) *Gezinsenquête 2021: Wie nam deel aan de gezinsenquête?* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Audenaert, V. (2023) *Gezinsenquête 2021: Kinderopvang en hulp in het huishouden. Gezinnen in Vlaanderen over de ondersteuning die ze krijgen van familie en vrienden bij de zorg en opvang voor de kinderen, het gebruik van kinderopvang, opvangmogelijkheden tijdens de schoolvakanties en het inhuren van hulp in het huishouden*. Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Doucet, A. (2015). Parental responsibilities: Dilemmas of measurement and gender equality. *Journal of Marriage and the Family*, 77, 1, p. 224-242.
- EIGE (2021f). *Gender inequalities in care and consequences for the labour market*. <https://eige.europa.eu/publications/gender-inequalities-care-and-consequences-labour-market>
- EIGE (2022) Gender Equality Index 2022: The COVID-19 pandemic and care. [Gender Equality Index 2022: The COVID-19 pandemic and care | European Institute for Gender Equality \(europa.eu\)](https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2022)
- Emmery, K. & Pasteels, I. (2022) *Gezinsenquête 2021: De relatie met de partner. Gezinnen in Vlaanderen over de relatie met de partner, relatielkwaliteit, steun van de partner, tevredenheid met de partnerrelatie en het gebruik van relatieondersteuning*. Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Glorieux, I., Minnen, J., van Tienoven, T.P. e.a. (2015). De (on)evenwichtige verdeling van arbeids- en gezinstaken tussen mannen en vrouwen. Evolutie en een stand van zaken. In: Vanderleyden, L., Callens, M. (red.) *Arbeid en gezin: een paar apart*. SVR-Studie, p. 45-63.
- Glorieux, I., van Tienoven, T.P. (2016). *Gender en tijdsbesteding. De (on)wandelbaarheid van genderstereotypen, 1999, 2005 en 2013*. Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.



- Pasteels, I. (2023) *Gezinsenquête 2021: Ouders en hun werksituatie. Gezinnen in Vlaanderen over hun huidige arbeidsstatus, beroepsstatuut, arbeidsstelsel, de gepresteerde werkuren, het woon-werkverkeer en de jobtevredenheid.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Put, B. & Pasteels, I. (2023) *Gezinsenquête 2021: Wonen en digitale toegankelijkheid. Gezinnen in Vlaanderen over hoe ze wonen, woontevredenheid en toegang tot het internet.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- van Tienoven, T.P., J. Minnen, A. Glorieux, I. Laurijssen, P. te Braak, I. Glorieux (2021): Locking Down Gender Roles? A Time-Use Perspective on Gender Division of Household Labour during the COVID-19 Pandemic Lockdown in Belgium. *Journal of Family Issues*, 44, 3: 654-680 - TOR 2021/42.
- Vancoppenolle, D., Dupont, G. & Nys, K. (2023) *Gezinsenquête 2021: Opvoeding. Gezinnen in Vlaanderen over opvoedingsbeleving, opvoedingsvragen en -zorgen en het gebruik van opvoedingsondersteuning.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)
- Vandezande, V. & Audenaert, V. (2023) *Gezinsenquête 2021: Mantelzorg in gezinnen. Gezinnen in Vlaanderen over gezinsleden met een specifieke zorgbehoefte, het gebruik van betaalde hulp en of men zorg opneemt voor iemand buiten het gezin en de mate waarin deze zorg als belastend wordt ervaren.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)

**Bronvermelding:**

De gezinsenquête is eigendom van de Vlaamse overheid. Bij gebruik van informatie uit deze bijdrage moet de volgende bronvermelding worden opgenomen: 'Audenaert, V. (2023). Gezinsenquête 2021: De taakverdeling thuis. Gezinnen in Vlaanderen over wie welke gezinstaken op zich neemt en hoe tevreden ze zijn met de verdeling van de gezinstaken. Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. [www.gezinsenquête.be](http://www.gezinsenquête.be)



## 6 BIJLAGEN

### BIJLAGE 1. VERDELING VAN DE GEZINSTAKEN NAAR GESLACHT

Tabel 1.1. Verdeling van de dagelijkse zorg voor de kinderen (percentages)

Wie zorgt er voor ...?									
	altijd ik	meestal ik	ik en mijn partner even vaak	meestal mijn partner	altijd mijn partner	meestal iemand anders	mijn kinderen doen dit zelf	mijn kinderen zijn te oud of te jong	<i>n</i>
<b>het ontbijt? ***</b>									
<b>mannen</b>	4,3	11,4	23,4	23,5	13,7	0,5	17,7	5,5	948
<b>vrouwen</b>	25,2	24,7	21,8	6,8	2,9	0,3	14,4	3,9	1.442
<b>dat uw kinderen 's ochtends klaar zijn voor school (aankleden, lunch, boekentassen)? ***</b>									
<b>mannen</b>	1,6	4,9	21,0	21,4	19,0	0,4	20,8	10,8	940
<b>vrouwen</b>	29,0	20,1	18,3	3,2	1,3	0,3	16,9	10,8	1.432
<b>dat uw kinderen op school of in de opvang geraken? ***</b>									
<b>mannen</b>	3,6	10,2	20,5	18,1	14,1	2,0	18,1	13,3	938
<b>vrouwen</b>	20,2	18,9	19,0	9,7	2,4	1,5	15,9	12,5	1.431
<b>dat de kinderen 's avonds terug thuis geraken van school of opvang? ***</b>									
<b>mannen</b>	3,7	8,1	19,2	22,6	10,5	3,2	20,9	11,9	941
<b>vrouwen</b>	16,2	21,7	18,5	8,1	2,1	3,7	18,6	11,0	1.427
<b>dat uw kinderen bezig zijn (spelen met de kinderen, de kinderen animeren, naar de speeltuin gaan wandelen, fietsen e.d.)? ***</b>									
<b>mannen</b>	0,7	6,1	47,7	16,2	3,2	0,2	12,3	13,5	936
<b>vrouwen</b>	6,9	23,8	39,5	4,8	0,4	0,1	12,0	12,4	1.426
<b>het wassen van de kinderen? ***</b>									
<b>mannen</b>	0,4	3,4	21,2	21,1	7,2	0,1	33,2	13,5	941
<b>vrouwen</b>	15,5	21,9	19,8	3,0	0,2	0,2	29,4	9,9	1.432
<b>het in bed leggen van de kinderen? ***</b>									
<b>mannen</b>	1,1	5,8	35,2	13,5	5,0	0,1	25,6	13,6	943
<b>vrouwen</b>	12,2	19,6	33,1	3,8	0,4	0,1	20,5	10,2	1.439

Significantieniveau: \* $p < 0,05$ ; \*\* $p < 0,01$ ; \*\*\*  $p < 0,001$ ; n.s. niet significant (Pearson  $\chi^2$ ).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Tabel 1.2. Verdeling van het zorgmanagement (percentages)

Wie zorgt er voor ...?									
	altijd ik	meestal ik	ik en mijn partner even vaak	meestal mijn partner	altijd mijn partner	meestal iemand anders	mijn kinderen doen dit zelf	mijn kinderen zijn te oud of te jong	<i>n</i>
<b>het vervoer van de kinderen naar hun hobby's? ***</b>									
mannen	3,0	15,7	31,6	16,2	5,8	1,2	8,7	17,6	935
vrouwen	12,7	21,6	23,7	8,5	1,9	1,3	10,2	20,0	1.411
<b>het begeleiden van de kinderen bij hun huiswerk? ***</b>									
mannen	2,0	6,9	25,1	20,3	10,0	0,7	10,0	25,0	939
vrouwen	16,3	22,9	16,4	4,2	0,3	0,5	10,3	29,1	1.410
<b>zieke kind(eren)? ***</b>									
mannen	0,8	4,5	45,6	31,0	8,8	1,0	1,9	6,5	943
vrouwen	22,5	36,0	30,6	1,5	0,3	1,7	1,8	5,6	1.433
<b>dat de kinderen zich goed gedragen? ***</b>									
mannen	0,6	3,4	75,1	6,5	2,8	0,4	3,7	7,5	942
vrouwen	3,4	13,5	69,3	1,6	0,3	0,1	3,4	8,4	1.430
<b>het opvolgen van schoolactiviteiten (oudercontacten, uitstappen, zwemzak klaarzetten ...)? ***</b>									
mannen	2,8	4,5	29,4	32,5	12,0	0,6	3,3	14,8	939
vrouwen	31,1	30,2	17,0	1,4	0,5	0,1	3,2	16,4	1.434
<b>het plannen van vriendenbezoekjes, verjaardagspartijtjes, hobby's, vakantiecampen en opvang voor uw kinderen? ***</b>									
mannen	1,3	2,2	22,0	36,0	17,1	0,7	5,3	15,5	945
vrouwen	34,5	29,4	11,3	0,8	0,7	0,1	6,2	17,0	1.434
<b>het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken van uw kinderen? ***</b>									
mannen	3,2	4,6	21,9	38,6	21,7	0,9	3,6	5,4	949
vrouwen	45,5	32,1	13,3	1,8	0,7	0,2	3,2	3,2	1.452
<b>nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal voor uw kinderen? ***</b>									
mannen	1,9	1,7	18,6	40,5	24,6	0,7	4,6	7,5	951
vrouwen	48,4	30,0	10,0	0,5	0,2	0,2	4,3	6,5	1.443
<b>emotionele ondersteuning van uw kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen)? ***</b>									
mannen	0,9	1,7	73,5	16,0	3,5	0,3	0,6	3,5	952
vrouwen	8,0	22,2	66,6	0,4	0,2	0,1	0,3	2,3	1.441

Significantieniveau: \* $p < 0,05$ ; \*\* $p < 0,01$ ; \*\*\*  $p < 0,001$ ; n.s. niet significant (Pearson  $\chi^2$ ).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Tabel 1.3. Verdeling van het routine huishoudelijke werk (percentages)

Wie zorgt er voor ...?									
	altijd ik	meestal ik	ik en mijn partner even vaak	meestal mijn partner	altijd mijn partner	meestal iemand anders	mijn kinderen doen dit zelf	mijn kinderen zijn te oud of te jong	<i>n</i>
<b>het avondeten? ***</b>									
<b>mannen</b>	4,0	10,2	25,4	33,0	21,0	1,2	1,6	3,7	948
<b>vrouwen</b>	30,1	31,2	21,2	10,2	3,5	0,4	1,1	2,4	1.434
<b>het (dagelijks) bereiden van maaltijden? ***</b>									
<b>mannen</b>	3,5	12,4	25,9	40,5	16,8	0,9	3,5	12,4	992
<b>vrouwen</b>	28,1	36,3	21,8	10,9	2,7	0,3	28,1	36,3	1.509
<b>het opruimen, stofzuigen en schoonmaken van de woning? ***</b>									
<b>mannen</b>	1,0	6,1	29,2	40,0	12,9	10,7	1,0	6,1	983
<b>vrouwen</b>	25,6	39,3	19,6	3,1	0,5	11,8	25,6	39,3	1.480
<b>het wassen en strijken van kleding e.d.? ***</b>									
<b>mannen</b>	1,5	3,5	15,4	38,6	36,5	4,5	1,5	3,5	991
<b>vrouwen</b>	54,5	30,1	8,9	1,9	0,3	4,3	54,5	30,1	1.488
<b>het afwassen en opruimen na de maaltijd en de vaatwasmachine in- en uitladen? ***</b>									
<b>mannen</b>	2,8	13,5	57,5	17,4	6,6	2,1	2,8	13,5	987
<b>vrouwen</b>	13,4	26,5	49,4	8,0	1,3	1,3	13,4	26,5	1.498
<b>de wekelijkse boodschappen? ***</b>									
<b>mannen</b>	6,5	14,4	39,8	26,5	12,7	0,1	6,5	14,4	994
<b>vrouwen</b>	26,8	28,8	29,1	11,9	3,3	0,1	26,8	28,8	1.500

Significantieniveau: \*p < 0,05; \*\*p < 0,01; \*\*\* p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson  $\chi^2$ ).

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)

Tabel 1.4. Verdeling van klussen en onderhoud van huis en tuin (percentages)

	Wie zorgt er voor ...?								n
	altijd ik	meestal ik	ik en mijn partner even vaak	meestal mijn partner	altijd mijn partner	meestal iemand anders	mijn kinderen doen dit zelf	mijn kinderen zijn te oud of te jong	
<b>het herstellen van fietsen, speelgoed e.d.? ***</b>									
<b>mannen</b>	28,7	45,9	11,9	1,9	0,8	3,0	2,1	5,7	947
<b>vrouwen</b>	2,4	5,2	16,4	47,4	17,4	3,1	2,6	5,5	1.440
<b>kleine herstellingen en klussen in en rond het huis? ***</b>									
<b>mannen</b>	39,0	41,4	13,6	2,0	1,5	2,6	39,0	41,4	992
<b>vrouwen</b>	2,8	6,2	19,0	44,0	23,4	4,6	2,8	6,2	1.499
<b>het buiten zetten van afvalbakken of afval naar het containerpark brengen? ***</b>									
<b>mannen</b>	31,5	37,0	21,9	6,2	2,6	0,7	31,5	37,0	992
<b>vrouwen</b>	7,4	9,9	23,5	36,9	21,8	0,6	7,4	9,9	1.507
<b>het onderhoud van de tuin? ***</b>									
<b>mannen</b>	25,2	30,5	24,1	7,7	2,1	2,2	8,1	25,2	982
<b>vrouwen</b>	4,8	9,9	26,7	30,7	16,9	3,7	7,3	4,8	1.485

Significantieniveau: \*p < 0,05; \*\*p < 0,01; \*\*\* p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson  $\chi^2$ ).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

Tabel 1.5. Verdeling van gezinsadministratie (percentages)

	Wie zorgt er voor ...?								n
	altijd ik	meestal ik	ik en mijn partner even vaak	meestal mijn partner	altijd mijn partner	meestal iemand anders	mijn kinderen doen dit zelf	mijn kinderen zijn te oud of te jong	
<b>het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën? ***</b>									
<b>mannen</b>	26,2	21,8	23,5	14,1	13,9	0,4	26,2	21,8	993
<b>vrouwen</b>	28,4	17,1	22,2	19,5	12,7	0,1	28,4	17,1	1.506
<b>het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten? ***</b>									
<b>mannen</b>	1,6	6,9	60,3	25,6	5,4	0,1	0,0	1,6	989
<b>vrouwen</b>	15,1	30,3	50,2	4,1	0,2	0,1	0,1	15,1	1.496

Significantieniveau: \*p < 0,05; \*\*p < 0,01; \*\*\* p < 0,001; n.s. niet significant (Pearson  $\chi^2$ ).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

## BIJLAGE 2. EXPLORATIEVE FACTORANALYSE VOOR DE ZORGTAKEN

1. 18 zorgtaken en 10 huishoudelijke taken werden aan de respondenten voorgelegd met de vraag: *'Hieronder vindt u een aantal veel voorkomende zorgtaken voor uw kind(eren). Wie zorgt er voor ...?'* en respectievelijk *'Hieronder vindt u een aantal veel voorkomende huishoudelijke taken. Wie zorgt voor ...?'* De antwoordmogelijkheden waren: altijd ik, meestal ik, ik en mijn partner even vaak, meestal mijn partner, altijd mijn partner en niet van toepassing.
2. De antwoorden op de vragen werden gehercodeerd zodat een hogere score altijd wijst op meer eigen bijdrage in de zorgtaken of de huishoudelijke taken. De antwoordmogelijkheden 'meestal iemand anders', 'mijn kinderen doen dit zelf' en 'mijn kinderen zijn te jong of te oud' werden gehercodeerd onder NVT. De gehercodeerde antwoordmogelijkheden voor alle items zijn dan: 1 = NVT; 2 = altijd mijn partner; 3 = meestal mijn partner; 4 = ik en mijn partner even vaak; 5 = meestal ik; 6 = altijd ik.
3. De interne consistentie voor alle 28 zorgtaken samen (Cronbach's  $\alpha$ ) = 0,89.
4. Deze gegevens werden gebruikt in een exploratieve factoranalyse (met 'squared multiple correlations'). Volgens het Kaiser criterium zouden we vier factoren moeten behouden. Het 'proportion' criterium ( $p > 0,05$ ) suggereerde eveneens vier betekenisvolle factoren. Een factoranalyse werd ook verkend met een extractie van vijf factoren, maar dit leverde geen eenvoudige structuur op. De oplossing met vier factoren is beter interpreteerbaar. De vier factoren nemen samen 96,8% van de variantie voor hun rekening. Er zijn voldoende items per factor, en de items horen inhoudelijk ook samen (zie verder onder punt 6). Met behulp van een 'principal axis factoring' (PAF) extraheerden we aldus vier factoren, gevolgd door een oblimin (oblieke) rotatie omdat we ervan uitgaan dat de verschillende groepen taken ook onderling samenhangen. De principale factormethode kreeg de voorkeur omwille van het feit dat de data voor de 28 taken niet normaal verdeeld zijn (Kolmogorov-Smirnov testen voor de assumptie dat de variabelen normaal verdeeld zijn: voor alle 28 taken geldt dat  $p < 0,01$ ). Bij het inspecteren van de gerooteerde factorladingen hanteerden we een cutoff van 0,40. Een zorgtaak werd beschouwd als behorend bij een bepaalde factor wanneer de factorlading hoger is dan 0,40, en wanneer de factorladingen bij andere factoren lager zijn dan 0,40 (zie tabel hieronder).
5. De eerste factor betreft dagdagelijkse zorgtaken die vooral van toepassing zijn bij jongere kinderen, nl. het wassen en in bed leggen van de kinderen, het ontbijt, zorgen dat de kinderen 's ochtends klaar zijn voor school en zorgen dat de kinderen op school of in de opvang geraken en dat ze 's avonds terug thuis geraken. Daarnaast laadt ook het item 'zorgen dat uw kinderen bezig zijn (spelen met de kinderen, animeren, naar de speeltuin gaan, wandelen, fietsen, ...) hoog op deze factor. We noemen dit *'dagelijkse zorg'* of 'daily care'.

De tweede factor betreft zorgtaken die voor veel gezinnen van toepassing zijn, onafhankelijk van de leeftijd van de kinderen en die enerzijds wijzen op het 'managen' van een hele reeks gebeurtenissen, gaande van de kinderen begeleiden bij hun huiswerk, vervoer van en naar hobby's, het opvolgen van schoolactiviteiten, het nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal voor de kinderen en het plannen van vriendenbezoekjes, verjaardagspartijtjes, hobby's, vakantiecampen en opvang van de kinderen tot het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken. Daarnaast omvat deze factor ook het zorgen voor zieke kinderen, het zorgen dat de kinderen zich goed gedragen en de emotionele ondersteuning van de kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen). We noemen deze factor *'zorgmanagement'* (of 'care management').

Een derde factor wijst op de huishoudelijke taken het (dagelijks) bereiden van maaltijden, het avondmaal, de wekelijkse boodschappen, het afwassen en opruimen na de maaltijd en de vaatwasmachine in- en uitladen, het wassen en strijken van kleding e.d. en het opruimen, stofzuigen en schoonmaken van de woning. We labelen deze taken als *'huishoudelijk routine werk'* ('routine domestic work').

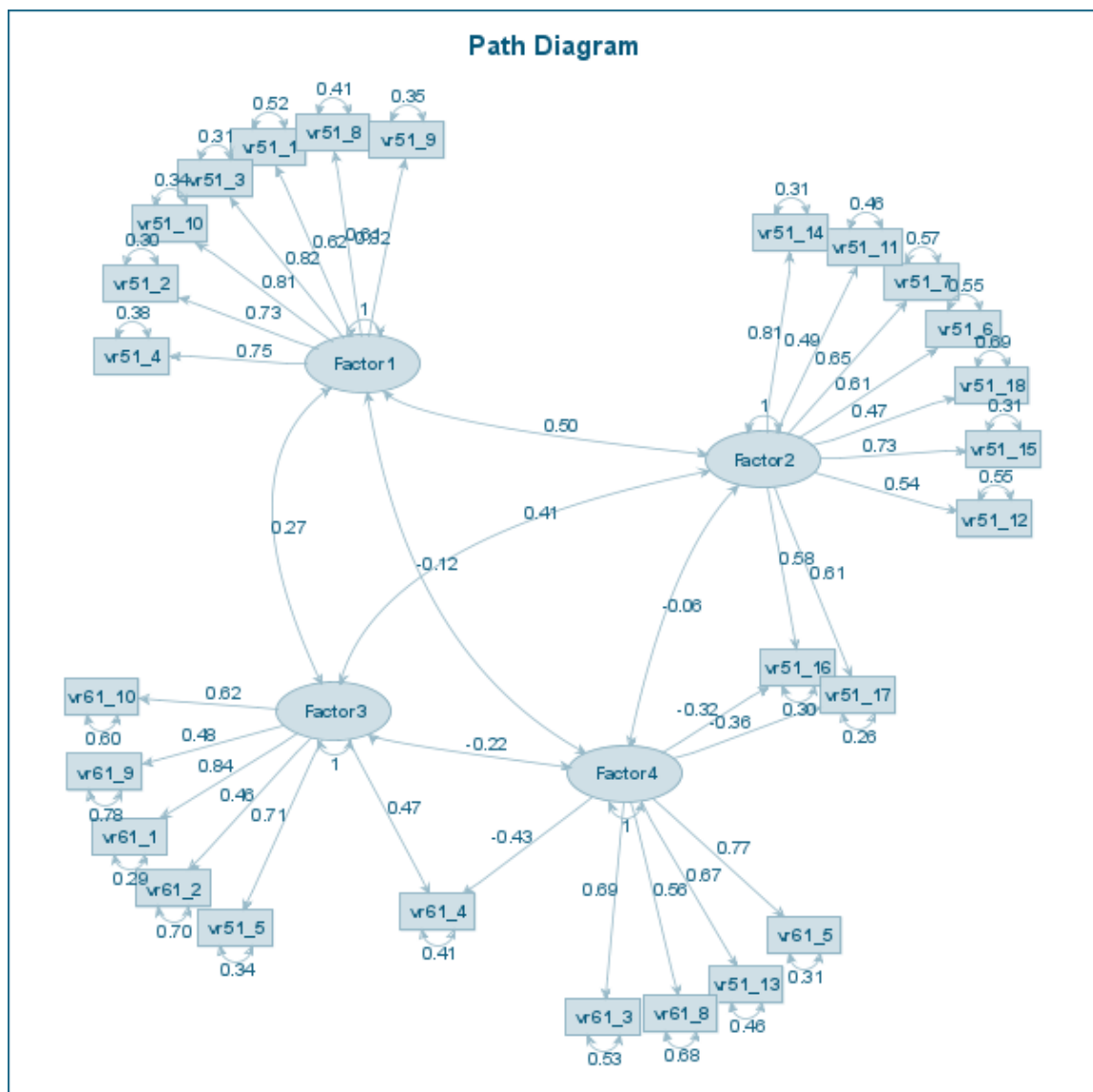
Rotated Factor Pattern (Standardized Regression Coefficients)					
Wie zorgt er voor ...		Factor1	Factor2	Factor3	Factor4
vr51_9	het wassen van uw kinderen	0,82094	-0,06307	0,02360	-0,06008
vr51_3	dat uw kinderen op school of in de opvang geraken	0,81825	0,02477	0,01391	0,02339
vr51_10	het in bed leggen van uw kinderen	0,81454	0,02456	-0,05758	-0,01220
vr51_4	dat uw kinderen 's avonds terug thuis geraken van school of opvang	0,75106	0,04055	0,05639	0,03968
vr51_2	dat uw kinderen 's ochtends klaar zijn voor school (aankleden, lunch, boekentassen)	0,73109	0,10677	0,09536	-0,06570
vr51_1	het ontbijt	0,61711	-0,01046	0,20259	0,00405
vr51_8	dat uw kinderen bezig zijn (met de kinderen spelen, animeren, naar de speeltuin gaan, wandelen, fietsen e.d.)	0,60606	0,28294	-0,05473	0,07457
vr51_14	het opvolgen van schoolactiviteiten (oudercontacten, uitstappen, zwemzak klaarzetten)	0,01798	0,81437	-0,00858	-0,10189
vr51_15	het plannen van vriendenbezoekjes, verjaardagspartijtjes, hobby's, vakantiecampen en opvang voor uw kinderen	0,14318	0,72791	-0,02745	-0,18245
vr51_7	het begeleiden van uw kinderen bij hun huiswerk	0,05606	0,64615	-0,05034	0,06564
vr51_6	het vervoer van uw kinderen naar hun hobby's	0,11174	0,61265	-0,04560	0,16878
vr51_17	het nakijken en aankopen van kledij, school- en hobby materiaal voor uw kinderen	0,12381	0,61091	0,12460	-0,35908
vr51_16	het plannen en opvolgen van dokters- en tandartsbezoeken van uw kinderen	0,09020	0,57920	0,19769	-0,31734
vr51_12	dat uw kinderen zich goed gedragen	0,22490	0,54211	-0,06265	0,18482
vr51_11	zieke kinderen	0,20733	0,48848	0,20201	-0,04980
vr51_18	emotionele ondersteuning van uw kinderen (geruststellen, aanvaarden en aanmoedigen)	0,01997	0,46623	0,13347	-0,05195
vr61_1	het (dagelijks) bereiden van maaltijden	0,02982	-0,04696	0,83937	-0,04339
vr51_5	het avondeten	0,10138	0,13863	0,70803	0,01036
vr61_10	de wekelijkse boodschappen	0,04904	-0,01291	0,62385	-0,00335
vr61_9	het afwassen en opruimen na de maaltijd en de vaatwasmachine in- en uitladen	0,09373	-0,05848	0,47711	0,06926
vr61_4	het wassen en strijken van kleding e.d.	0,02417	0,14755	0,46799	-0,42554
vr61_2	het opruimen, stofzuigen en schoonmaken van de woning	0,04210	0,05541	0,45722	-0,14497
vr61_5	kleine herstellingen en klussen in en rond het huis	-0,03924	-0,07859	-0,12234	0,77264
vr61_3	het buiten zetten van afvalbakken of afval naar het containerpark brengen	0,02644	-0,13753	0,09308	0,69042
vr51_13	het herstellen van fietsen, speelgoed e.d.	0,09444	0,19016	-0,19761	0,67348
vr61_8	het onderhoud van de tuin	-0,07932	-0,00075	0,04418	0,56057
vr61_6	het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën	-0,06537	0,14262	0,14313	0,14746
vr61_7	het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten	-0,05877	0,28195	0,26764	-0,25830



Een vierde factor omvat de items het herstellen van fietsen en speelgoed, kleine herstellingen en klussen in en rond het huis, het onderhoud van de tuin, en het buiten zetten van afvalbakken of afval naar het containerpark brengen. We noemen deze taken *'klussen en onderhoud van huis en tuin'* ('maintenance').

6. Twee items, het betalen van facturen en het bijhouden van de financiën, en het plannen van gezamenlijke gezinsactiviteiten laden op geen enkele factor voldoende hoog, en worden niet opgenomen in de factoren.
7. De factoren correleren onderling. Daarbij valt op dat de vierde factor negatief correleert met de overige drie factoren. Met andere woorden, wie altijd of meestal klussen en onderhoud van huis en tuin op zich neemt, is minder geëngageerd in zowel het huishoudelijke werk (factor 3) als in de dagdagelijkse zorg voor de kinderen (factor 1) en het managen van de zorg voor de kinderen (factor 2). Zie ook het pad diagram hieronder.

Correlaties tussen de factoren				
	Factor1	Factor2	Factor3	Factor4
Factor1	1,00000	0,50469	0,26646	-0,11847
Factor2	0,50469	1,00000	0,40650	-0,06396
Factor3	0,26646	0,40650	1,00000	-0,21796
Factor4	-0,11847	-0,06396	-0,21796	1,00000



8. Op basis van de resultaten van deze factoranalyse werden vervolgens aan de hand van op factor gebaseerde scores vier subschalen gecreëerd. Twee voor de zorgtaken, dagelijkse zorg en zorgmanagement, één voor het huishoudelijke werk en één voor klus- en onderhoudswerk in huis en tuin. Cronbach's  $\alpha$  voor de interne consistentie van de subschalen zijn allen hoger dan 0,70 en worden weergegeven in tabel hieronder. We berekenden een score op de subschalen door de antwoorden op de bijhorende items te sommeren. Vervolgens werden de scores op lineaire wijze getransformeerd naar een score tussen 0 en 10. Wanneer voor één (subschaal 4) of twee items (subschaal 1, 2 en 3) een antwoord ontbrak, werd een imputatie doorgevoerd met de gemiddelde score op de overige items van de betreffende subschaal. Naast Cronbach's  $\alpha$ , wordt in onderstaande tabel ook het aantal respondenten, de gemiddelde score, de standaardafwijking, minimum- en maximumscore weergegeven.

	n	Gemiddelde	SD	Min.	Max.	Cronbach's $\alpha$
<b>Subschaal 1</b>	2.384	4,32	2,93	0	10,00	0,91
<b>Dagelijkse zorg</b>						
<b>Subschaal 2</b>	2.373	5,47	2,37	0	10,00	0,89
<b>Zorgmanagement</b>						
<b>Subschaal 3</b>	2.504	6,32	1,93	1,33	10,00	0,81
<b>Huishoudelijk werk</b>						
<b>Subschaal 4</b>	2.500	5,61	2,25	0	10,00	0,78
<b>Onderhoud huis/ tuin</b>						

## BIJLAGE 3. CODESCHEMA ZORGTAKEN

Tabel. Codeschema voor de analyse van de antwoorden op de open vraag naar wat men liever anders had gezien in de verdeling van de zorgtaken

Wat had men liever anders (beter) gezien?	Wie had men liever iets anders (beter) zien doen?		Remmende factoren?	Voor wie? Wie moet er beter van worden?
niets of het is goed zo	respondent zelf	spitsuren ('s ochtends of 's avonds)	tijdsgebrek	respondent zelf
meer tijd (thuis)	de partner	zorgtaken	<u>werkgebonden hindernissen:</u> werkuren, ploegendienst, woon-werkafstand, werk in het buitenland, zelfstandige, job (algemeen), ...	de kinderen
(meer) betrokken zijn, (meer) actief of spontaan bijdragen	kind(eren)	huishouden	<u>gezinsgebonden hindernissen:</u> LAT-relatie, samengesteld gezin, verbouwingen, 'mijn' kind dus 'mijn' taak, geboorte, ...	de partner
een betere verdeling	ex-partner	schoolwerk	<u>persoonsgebonden hindernissen:</u> geen energie, ziekte, handicap, gender, karakter, onhandig, moeilijk delen, geen rijbewijs	het gezin
meer doen meer erkenning of steun (meer) externe hulp nodig beschrijving van de situatie	gezin	managen van de zorg/verantwoordelijkheid vrije tijd spelen/tijd voor de kinderen/ vakantie vervoer	<u>materiële hindernissen:</u> geen auto, financiën <u>andere hindernissen:</u> corona	

BRON: GEZINSENQUÊTE 2021

## BIJLAGE 4. CODESCHEMA HUISHOUDELIJK WERK

Tabel. Codeschema voor de analyse van de antwoorden op de open vraag naar wat men liever anders had gezien in de verdeling van de huishoudelijke taken

Wat had men liever anders (beter) gezien?	Wie had men liever iets anders (beter) zien doen?	Remmende factoren?
niets	respondent zelf	tijdsgebrek
meer doen minder doen	de partner	<u>werkgebonden hindernissen:</u> werkuren, woon-werkverplaatsing, job (algemeen), ...
spontane hulp (meer) actief bijdragen initiatief tonen werk 'zien' liggen een betere verdeling managen waardering 'samen' doen rechtvaardiging ongelijke verdeling	kind(eren)	<u>gezinsgebonden hindernissen:</u> LAT-relatie, verbouwingen/klussen
(meer) externe hulp nodig beschrijving van de situatie		<u>persoonsgebonden hindernissen:</u> energie, gezondheid, handicap, (gender)rolattitude <u>andere hindernissen:</u> partner rijdt niet met de wagen samenwonen

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2021](#)